

50 partitures per a acordió diatònic

classificades, amb el número
dels botons i comentades
per a l'estudi esglaonat
de l'acordió
diatònic

volum 1

FRANCESC MARIMON I BUSQUÉ

Intèrpret: Carles Belda i Valls

Inclou dos CD
amb les gravacions
de les músiques de les cançons

Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana

50 partitures per a acordió diatònic

Volum 1

Francesc Marimon i Busqué

Intèrpret: Carles Belda i Valls

Generalitat de Catalunya
**Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació**

Barcelona, 2007

Aquest llibre forma part dels materials pedagògics
de l'Aula de Música Tradicional i Popular
del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Col·lecció **Eines de Cultura Popular**, núm. 13

© Text: Francesc Marimon i Busqué

© Intèrpret: Carles Belda i Valls

© Fotografies: Santi Carbonell

© d'aquesta edició: Generalitat de Catalunya.
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

Primera edició: octubre de 2007

Tiratge: 1.000 exemplars

Imprimeix: Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal: B-47479-2007

ISBN per a l'obra completa : 978-84-393-7572-2

ISBN per al volum 1 : 978-84-393-7573-9

Sumari

Presentació	5	24 L'acordió diatònic	32
		25 Les gallines van pujant	34
		26 La masovera	35
NIVELL * (iniciació)		27 «Nu plures, Tunet»	36
1 Cargol treu banya	8	28 La manta al coll	37
2 El gegant del pi	9	29 Els de la capa negra	38
3 El poll i la puça	10	30 La gata i el balitre	39
4 La modista de Balaguer	11	31 Jo en tinc un oncle a l'Havana	40
		32 Som tres xicots	41
5 La coqueta amb sucre	12	33 Jo sóc el petit vailet	42
6 Rossinyol que vas França	13	34 La cançó del lladre	43
7 Al parc de les feres	14	35 L'estaca	44
8 El noi de la mare	15		
		36 Ai, nena, si vols venir	45
9 Què li donarem a la pastoreta	16	37 Roseret de roses blanques	46
10 El ball de la civada	17	38 La balanguera	47
11 A la ballarusa	18	39 Els segadors	48
12 L'«aigat» d'Olot	19	40 Que tinguem sort	49
13 El ball de Sant Ferriol	20	NIVELL *** (major dificultat)	
14 A la «sombra» d'una alzina	21	L'acompanyament de les cançons	51
15 En Pere Gallerí	22		
		41 Fum, fum, fum	52
NIVELL ** (repertori a l'abast)		42 Les caramelles	53
La mà esquerra a les cançons	23	43 Maria Mercè	54
16 El gitano	24	44 Llevantina	55
17 El patufet	25	45 El meu avi	58
18 El testament d'Amèlia	26	46 Tio Canya	59
19 La filla del marxant	27		
20 El rabadà	28	47 El llop de mar	61
21 La vall del riu vermell	29	48 El tango de la punyalada	62
		49 El cant dels ocells	63
22 La dama d'Aragó	30	50 Bona nit	64
23 Muntanyes del Canigó	31		

Presentació

Aprendre a tocar el diatònic és aprendre a espavillar-se. Busca, observa, escolta, fes el teu camí, però pensa que, normalment, abans de tenir un repertori propi que soni convençut, s'han d'haver tocat melodies conegudes una vegada i una altra; s'ha d'haver après a tocar bé el que és més senzill. Per això aquest primer volum és una selecció de cançons (o temes que es poden cantar), perquè si toques amb una orientació de com ha de sonar, tens l'opció d'aprendre com buscar diferents expressions i caràcters, i pots valorar la precisió i el sentiment. S'avança més explorant els diferents matisos d'una melodia que no pas tocant-ne moltes de manera mecànica.

Una vegada has escoltat la gravació, estudia-la mirant la partitura, però de seguida toca-la de memòria; aquesta norma elemental s'anirà repetint. Que soni la melodia (la mà dreta sola) convençuda, segura, tranquil·la i àgil, que la toquem i que al mateix temps ens puguem escoltar, que la puguem modelar i donar-li diferents colors. Després s'hi posa la mà esquerra, vigilant sobretot que no es perdi el caràcter que tenia la dreta. Si ets principiant se't recomana tocar totes les del nivell I amb la dreta, abans de començar a tocar amb les dues mans. Vés avançant fent cas dels blocs de 4 o 5 peces marcats a l'índex.

Tot i que les partitures inclouen sempre la lletra, no es pretén que cantis la cançó, ni que acompanyis altres que la canten (més endavant es comentarà aquest tema), sinó que toquis correctament aquella cançó que vas cantant per dins i que la partitura t'ha ajudat a treure.

El diatònic a vegades no respecta del tot els acords escrits a les partitures. Això és degut al fet

que els baixos i acords de la mà esquerra sonen diferent segons si es tanca o s'obre la manxa, i la direcció d'aquesta depèn de la mà dreta. Cal acostumar-se a aquest acompanyament particular del nostre acordió. Més endavant, i segons les necessitats de cadascú, ja s'aniran buscant recursos per fer més exacta l'harmonia.

Aconsegueix i fulleja el *Mètode d'acordió diatònic* (Publicacions de la Generalitat, 1987, esgotat; s'està pendent de reeditar-lo); també hi trobaràs explicacions i repertori. Tant el mètode com aquest recull de partitures són un reflex de la nostra cultura, i estan orientats a afavorir l'aprenentatge autodidacte de gent que no llegeix solfa.

A continuació s'esquematitza la botonera en què es basen les partitures i la numeració dels botons, tant de la dreta com de l'esquerra. A les partitures, a sobre les notes, hi ha escrit el botó de la mà dreta que cal tocar. Si està entre parèntesi vol dir que es toca obrint la manxa. Si no, vol dir que es toca tancant la manxa. La mà esquerra està indicada, quan és necessari, també amb el número del botó, però ara a sota el pentagrama. Just sota les notes, a vegades hi ha un número petit que orienta sobre quin dit de la mà dreta és aconsellable fer servir. De tot això se'n donen més explicacions a les diferents partitures. Les partitures duen, a dalt, a la dreta, l'origen (si posa tradicional, se suposa que és dels Països Catalans), el nivell de dificultat i qui l'ha adaptat per al diatònic.

Els diatònics tenen els dos primers botons amb notes alterades (notes sostingudes o bemolls, o sigui, notes cromàtiques o no diatòniques). Quan en alguna cançó siguin necessàries aquestes notes de pas hauràs d'aturar-te a veure si les tens i com

Inicials amb què anomenem els acords:

A B C D E F G

la si do re mi fa sol

Botonera en què es basen les partitures i la numeració dels botons:

Mà esquerra:

	2	1	4	3	
G	sol	C	do		
D	re	G	sol		
E	mi	F	fa		
Am	la	F	fa		
	6	5	8	7	

Mà dreta:

	1'	2'	3'	4'	5'	6'	7'	8'	9'	10'	
sol# 3	sib 3	do 3	mi 3	sol 3	do 4	mi 4	sol 4	do 5	mi 5		
sol# 3	sib 3	re 3	fa 3	la 3	si 3	re 5	fa 4	la 4	si 4		
re# 3	re# 4	sol 2	si 2	re 3	sol 3	si 3	re 4	sol 4	si 4	re 5	
do# 3	do# 4	la 2	do 3	mi 3	fa# 3	la 3	do 4	mi 4	fa# 4	la 4	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	

Francesc Marimon i Busqué

Barcelona, settembre 2007

NOTA SOBRE LA GRAVACIÓ

L'instrumentista s'ha adaptat al que diu la partitura, sobretot en les melodies més senzilles, les quals ha acompanyat de manera elemental, sense fer-hi cap variació. A mesura que les cançons van augmentant de dificultat, se li ha demanat que les vagi enriquint amb les idees que es proposen a les explicacions de cada tema i amb les que ell vagi creient convenientes. A les explicacions de cada partitura hi ha un resum del que es pot escoltar al CD. Es va enregistrar a casa del Josep Vinyoles (Esplugues del Llobregat) el maig de 2005 amb un diatònic com l'esquematitzat més amunt però sense la nota do de l'acord de la menor.

Nivell 1

INICIACIÓ

1. Cargol treu banya

Tradicional/*/FMB

Hem de començar per cançons així, faciletas. Ja saps: primer amb la mà dreta, en una fila o en l'altra, començant pel mateix número de botó, i de seguida de memòria. Després ja pots seguir amb més melodies, sempre amb la mà dreta. Quan ja en sàpigues moltes, retorna a aquestes primeres cançons i hi poses la mà esquerra: quan toquem amb la fila de fora, el baix (B) és el botó 1 de la mà esquerra, i l'acord (A) és el botó 2. Han de sonar al mateix temps que la nota que tenen a sobre; les notes que no tenen a sota cap indicació de baix o d'acord sonen soles, sense acompanyament de la mà esquerra.

Toca-la a un *tempo* (=velocitat) ben lent. Per evitar que se t'acabi l'aire a mig tocar fes el següent: en els llocs indicats amb el signe α , al mateix temps que toques aquella nota, acciona amb el dit gros la vàlvula que tenim a l'esquerra, i agafa aire. Ho has d'aconseguir abans de posar l'acompanyament de la mà esquerra. No s'hi val a agafar aire al final del tema o quan no toquem cap nota. Al penúltim compàs tens indicades dues possibilitats de botons: la de sobre és la que en diem *creuant*, ja en parlarem.

CD: una vegada amb la dreta sola i una altra amb les dues mans; en sol.

$\text{♩} = 92$

5 6 α (7) 6 5

B A B A

Car - gol treu ba - nya,

6 6 6 α (7) 6 5 5 6 (7)

B A B A B A

pu - ja_a la mun - ta - nya; car - gol treu

7 (7) 8 (8) (6') 7 (7) 6

B A B A B A

G (D7) G

vi, - pu - ja_al mun - ta - nyí.

2. El gegant del pi

Tradicional/*/FMB

Aprèn-la amb la mà dreta, amb una fila i amb l'altra (fent servir els mateixos nombres de botons), i toca-la de seguida sense mirar la partitura. Fins i tot podries posar el metrònom a la velocitat indicada (negra = 80) i provar de tocar-hi a sobre. Fes cas del signe α ("prémer la vàlvula") mentre toques aquella nota. Fes servir els dits índex, del mig i anular per als botons 6, 7 i 8 respectivament. Quan ja en sàpigues moltes com aquesta, comences a posar-hi la mà esquerra. A la partitura hi ha una "B" on va el baix (botó 3 de la mà esquerra, fent servir el dit anular, no el petit) i una "A" on va l'acord (botó 4 de la mà esquerra, amb el dit del mig). Si la toques amb la fila de fora, els botons de l'acompanyament són l'1 i el 2 de la mà esquerra.

CD: una vegada amb la dreta sola i una altra amb les dues mans; atenció, que la partitura està en **do** (fila de dins) però la gravació està en **sol**, o sigui, amb els mateixos nombres dels botons però de la fila de fora.

$\text{♩} = 80$

7' (8') 8' 7' 6' (8') 7'

B A B A B A B A

El ge - gant del pi, a - ra

α

(7') 6' (7') (7') 7' 6' 7' (8') 8' 7'

B A B A B A B A B A

G₇ **C**

ba - lla, a - ra ba - lla; el ge - gant del

α

6' (8') 7' (7') 6' (7') 7' 6'

B A B A B A B A B A

G₇ **C**

pi, a - ra ba - lla pel ca - mí.

3. El poll i la puça

Tradicional*/FMB

Ara tocarem a ritme de "tres per quatre", i això ens obligarà a fer, amb la mà esquerra, un acompanyament basat a fer un baix i dos acords, tal com està indicat sota el pentagrama. Quan comencem la cançó, la primera nota no l'acompanyem, ja que la mà esquerra arrenca sempre tocant el baix. De totes maneres, ja saps que primer cal saber moltes melodies ben tocadetes amb la mà dreta sola (més la vàlvula d'aire! No t'oblidis d'anar-la posant sovint allà on et sembli!), abans d'iniciar-se a tocar amb les dues mans. És la manera d'assegurar que no aprenguis a tocar mecànicament, sinó donant expressió a cada melodia.

CD: tres voltes, la primera només amb la mà dreta, com si cantéssim la cançó (cal saltar la tercera línia de pentagrama a partir de la segona volta). Tonalitat de **sol**.

♩ = 138

5 6 7 (7) 6 6 5 6 7 (7) 6 7

B A A B A A B A A B A A

G

8 (8) 7 (7) 7 8 (8) 7 (7) 5

B A A B A A B A A B A A

D7 G D7

6 7 (7) 6 6 5 6 7 (7) 6 5

B A A B A A B A A B A A

G

6 (7) 7 6 (7) 7 (8) 7 (7) (6) 6

B A A B A A B A A B A (A)

D7 G

El poll i la puça
es volen casar.

-Com ens casarem,
si no tenim pa?

Respon la formiga
des del formiguer:

-Avant, avant les bodes
de pa jo en duré.

(a partir d'aquesta estrofa cal
saltar la tercera línia del
pentagrama)

De pa ja en tenim.

Vi com ho farem?

Respon el mosquit,

de dintre el celler:

-Avant, avant les bodes,
de vi jo en duré.

De vi ja en tenim.

Carn com ho farem?

Respon la guineu,

des del galliner:

-Avant, avant les bodes,
de carn jo en duré.

De carn ja en tenim.

Músic si n'hi haurà?

Ja en contesta el grill,

que és molt bon sonador:

-Avant, avant les bodes,
ja sonaré jo.

Sonador ja en tenim.

Ballador si n'hi haurà?

Respon el gripau,

que és home lleuger:

-Avant, avant les bodes
que jo ballaré.

Ballador ja en tenim.

Balladora, si n'hi haurà?

Respon la rateta,

de dins del graner:

-Lligueu-me els gatets,
que jo ballaré.

4. La modista de Balaguer

Tradicional*/FMB

Aquesta cançó amb aire de masurca ens obliga a començar a "tancar-obrir" la manxa amb una certa agilitat. Trobar la gràcia a aquest moviment és arribar a l'essència del nostre instrument. Cal fer-la ben picada, accentuant el primer temps (i el segon!) de cada compàs. Primer l'estudies bé, de memòria, amb la mà dreta, en les dues files. Més endavant ja hi posaràs l'acompanyament (baix-acord-acord, tal com s'indica sota el pentagrama). Quan toquem amb la fila de dins, el baix (botó 3 de la mà esquerra) cal tocar-lo amb el dit 4t, mai amb el 5è, que és més curt i té menys força. L'acord (botó 4 de la mà esquerra) el toquem amb el dit 3r. Quan toquem amb la fila de fora fem servir els dits 3r i 2n.

Cada nota cal fer-la prement i deixant anar el botó corresponent. Fixa't en el compàs 9: has de separar cada nota, i per tant has d'evitar de deixar el botó aguantat mentre canvies el sentit de la manxa.

CD: tres voltes, la primera sols amb la mà dreta; en **do**.

$\text{♩} = 134$

8' 7' 6' (6') (7') (8') (7') (6') 6' 7'

B A A B A A B A A B A A

C G7 C

8' 7' 6' (6') (7') (8') (7') (6') 6'

B A A B A B A A B A A

G7 C

6' (6') (5') 5' (5') 5' (6') (6') (5') 5' (6') (6') (5') 5' 6' 6'

B A A B A A B A A B A A

C G7 C

6' (6') (5') 5' (5') 5' (6') (6') (5') 5' (6') (6') (5') 5' 6' 6'

B A A B A A B A A B A A

G7 C

Una modista
de Balaguer
per quatre quartos
s'ho deixa fer. (BIS)

*Mare, mare, mare, vine,
mare, vine, mare meva;
tota planeta de polvos
per davant i per darrere.*

Una modista
de ringo-rango
per quatre quartos
balla el fandango. (BIS)

Una modista
de Balaguer
per quatre quartos
balla el piler. (BIS)

*Mare, mare, mare, vine,
mare, vine i ho veuràs;
tota planeta de polvos
per davant i per darrere.*

Mare, mare, mare, vine... Mare, mare, mare, vine...

5. La coqueta amb sucre

Tradicional*/FMB

Cançó infantil que es balla fent rotllana (quan s'hi incorpora el nom d'un nen, aquest ha de fer alguna cosa diferent com voltar mirant cap enfora) i que comença exactament igual que "La pastoreta", que ja estudiarem. Seguint les indicacions de la mà esquerra veuràs com es pot acompanyar de dues maneres, i com es poden deixar en algun moment els botons 3 i 4 per tocar els 7 i 8 o 1 i 2. Primer estudia-la amb cada un dels dos acompanyaments possibles i sense fer canvis d'acords. Després practica aquests canvis d'acords i els apliques si t'agraden. Finalment l'estudies també en l'octava superior a l'escripta, o sigui, començant-la pel botó número 8.

Una altra cosa: cada nota ha de sonar independent de les altres. És a dir, que quan hi ha dues notes que es toquen amb el mateix botó, per exemple tancant i obrint, no has de deixar el dit aguantant el botó, sinó que l'has d'aixecar i tornar a baixar.

CD: quatre voltes. La primera amb la mà dreta sola, la segona amb l'acompanyament lent, les altres dues amb l'acompanyament normal. To de **do**.

$\text{♩} = 100$

5' (4') 4' (4') 5' (5') (6') 6' (5') (5') 5'

1r acomp. **C** 3 4 3 4 3 4 7 8 **C** 3 4
 2n acomp. 3 4 3 4 34 3 4 78 78 34 34
 Qui la ba - lla - rà la co - que - ta_amb su - cre?

5' (4') 4' (4') 5' (5') (6') 6' (5') 5'

3 4 3 4 34 3 4 7 8 8 12 **G** 12
 3 4 3 4 34 3 4 78 78 1212
 Qui la ba - lla - rà ei - xe - rit se - rà!

5' (5') 5' (4') 4' (3') 4' (4') 5' (5') 5'

C 3 4 3 4 34 3 4 7 8 8 **C** 3 4
 3 4 3 4 34 3 4 78 78 34 34
 Ba - lli - la vos - tè - se - nyo - re - ta

5' (5') 5' (4') 4' (3') 4' (4') (3') 3'

3 4 3 4 34 3 4 7+8 **G**⁷ 3+4 **C** 3+4
 3 4 3 4 34 3 4 78 34 3414
 ba - lli - la vos - tè, que la ba - lla - bé!

6. Rossinyol que vas a França

Tradicional*/FMB

Canta-la per dins i fes-la de seguida de memòria, com sempre. Cal tocar-la ben suau, amb una esquerra breu que no molesti gens la melodia. Està indicat el lloc on posar el baix (B) i l'acord (A). De primer tindràs algun problema en acompanyar els compassos on hi ha notes amb puntet (2n, 6è i 10è): mentre sona la primera nota del compàs hem de tocar el baix i l'acord, i quan fem sonar la segona nota, a la mà esquerra no sona res.

CD: dues voltes només amb la mà dreta i dues voltes amb les dues mans.

♩ = 66

7 (7) 6 6 6 (7) 7 (8) 8 9

B A B A B A B A

G

8 6 (7) 7 7 7 7

B A B A B A B A B A B A

(8) 7 (7) 6 (7) (7) (7) (7)

B A B A B A B A B A B A

D7

7 (7) 6 (6) 6 (7) 6

B A B A B A B A B A B A

G D7 G

1. Rossinyol que vas a França, rossinyol,
encomana'm a la mare, rossinyol,

D'UN BELL BOSCATGE, ROSSINYOL,
D'UN VOL.

2. Encomana'm a la mare, rossinyol,
i a mon pare no pas gaire rossinyol ...

3. perquè a un pastor me n'ha dada ...
4. que em fa guardar la ramada...
5. he perduda l'esquellada...
6. el vaquer me l'ha atrapada...
7. vaquer, torna-me'n la cabra
8. què me'n donareu per paga?...
9. un petó i una abraçada...
10. ço són coses de mainatge...
11. tenen pa i volen formatge...

7. Al parc de les feres

R. Folch/*/FMB

És d'una senzillesa ideal per cantar-la, de dalt a baix, amb els nens. És un compàs de 6x8, que vol dir 6 corxeres a cada compàs, i com que s'agrupen de tres en tres, és com si anéssim dient, a cada compàs, "1-2-3, 1-2-3", accentuant el primer 1. Es podria escriure en compàs 3x4 i també seria correcte; en realitat, nosaltres l'acompanyem com si fos un 3x4, o sigui baix-acord-acord. A la partitura se suggereix una petita variació a la mà esquerra: tocar l'acord de **fa** en lloc del de **sol**, que ens sortiria espontàniament. Estan escrits els nombres dels baixos i dels acords en lloc de les inicials B i A. El primer compàs no l'acompanyem quan comencem la cançó, però sí quan venim d'una altra estrofa. Quan ja la sàpigués és important que la practiquis a l'octava aguda, o sigui, començant pel botó 7'.

CD: dues vegades en l'octava greu i dues en l'aguda; les dues en **do**.

♩. = 60

4' 4' (4') 5' 5' 6' (6') (5')

C F

(3 4 4) 3 4 4 7 8 8

5' 4' 5' 5' (5') (4') (3') (4') (4') 5' 4'

C G7 C

3 4 4 3 4 4 3 4 4 3 4 4 3 4 4

Qui vol venir al parc de les feres?
Tota l'escola en pes hi anirà.
Micos i mones de tota mena
salten i brinquen sense parar.

Tota elegant l'amiga girafa
com una dama ens ve a saludar.
Sempre en remull el vell hipopòtam
obre una boca com un calaix.

En el seu clos el rei de la selva
tot just badalla fa tremolar.
Meditabund, l'altiu dromedari
sembla que enyori el sol africà.

Corren les foques, llisquen dins l'aigua
quina delícia saber nedar!
Els elefants, brandant les orelles,
alcen la trompa per saludar.

Tigres, panteres, óssos i hienes,
bramen i udolen, qui més podrà!

Dintre les gàbies totes les feres
miren la gent i no ho veuen clar.
Sembla que pensin que, dels de fora,
més d'un caldria fer-ne engabiar!

8. El noi de la mare

Tradicional*/FMB

Quan estudiem aquesta cançó de bressol practicarem amb insistència l'acompanyament de la figura rítmica "negra amb punt, corxera, negra" (vegeu el *Mètode d'acordió diatònic*, pàg. 57). Com sempre, primer l'aprendrem amb la mà dreta i després hi posarem l'acompanyament, el qual pot ser tota l'estona amb els mateixos botons 3-4-4. Quan ja ens surti ben delicada, podem millorar la mà esquerra (l'acompanyament, l'harmonia) fent els baixos i acords que hi ha escrits. A l'esquerra tenim l'acord de E (**mi major**), però com que l'harmonia ens demana un Em (**mi menor**), caldrà fer aquest acord (l'indicat amb el número 6) molt breu, que quasi no soni. El baix, en canvi, podem fer-lo ben llarg.

CD: una volta amb la dreta *ad libitum* (sense seguir el ritme estrictament). Segona volta amb les dues mans, sense variacions d'acords a l'esquerra. Tercera volta, amb els canvis d'acords que es proposen a la partitura, i quarta, amb una esquerra que surt del baix-acord-acord i marca sobretot els baixos. Totes en **do**. Fa una cinquena volta en **sol**.

$\text{♩} = 112$

4' (4') 5' 5' (5') (6') 6' (6') (5') (5) 5'

C 3 4 4 Em 5 6 6 F 7 8 8 G7 3 4 4

4' (4') 5' 5' (5') (6') 6' (6') (5') 5'

C 3 4 4 Em 5 6 6 F 7 8 8 C 3 4 4

4' (4') 5' 5' (4') 4' (3') 3' (3') 4' 3'

C 3 4 4 Em 5 6 6 F 7 8 8 C 3 4 4

4' (4') 5' 5' (4') 4' (3') 4' (3') 3'

C 3 4 4 Em 5 6 6 F 7 8 8 G7 3 4 4

Què li darem a n'el noi de la mare?
Què li darem que li sàpiga bo?
Panses i figues i nous i olives,
panses i figues i mel i mató.

Tam-pe-tam-tam, que les figues són verdes,
tam-pe-tam-tam, que ja maduraran.
Si no maduren el dia de Pasqua,
maduraran en el dia de Rams.

9. Què li donarem a la pastoreta

Tradicional*/FMB

Amb una cançó així de fàcil bé hem de practicar com tocar en les dues octaves. O sigui, que la toques tal com està escrita, en una fila o en l'altra i de memòria, i després la proves de treure començant pel botó 8. Veuràs que és un embolic, però ja pots anar-te acostumant a practicar-ho: sempre que la melodia ho permeti has de tocar indistintament en una octava i en l'altra. Practica les dues octaves a partir d'aquest esquema:

octava greu	3 (3) 4 (4) 5 (5) (6) 6
octava aguda	6 (7) 7 (8) 8 (9) (10) 9
que, en la fila de dins, sona	do re mi fa sol la si do
que, en la fila de fora, sona	sol la si do re mi fa# sol

En aquest esquema i a la partitura no s'han posat les comes als nombres, ni s'hi han escrit els acords de C i G7 que van sonant. Prova de posar-hi algun F. Hi ha dues maneres possibles de fer els baixos i els acords: estan escrites sota el primer pentagrama. Estudia-les per separat, cada una té el seu interès, sobretot la primera. Com menys esquerra posis, més la podràs controlar.

CD: primera volta amb la dreta sola, segona amb el primer acompanyament, tercera amb el segon acompanyament i quarta en l'octava aguda.

♩ 104

5 (4) 4 (4) 5 (5) (6) 6 (5) (5) 5 5 (4) 4 (4) 5 (5) (6)

Què li do - na - rem a la pas - to - re - ta? Què li do - na - rem per a -

B A B A B A B A B A B A B A

B A B A BA B A BA BA BA B A B A BA B A

6 (5) 5 5 (5) 5 (4) 4 (4) 4 (3) 3 (3) 4 3 5 (5) 5 (4)

nar_a ba - llar? - Jo li- do - na - ri - a u - na - ca - put - - xe - - ta - i_a - la maun - ta -

4 (4) 4 (3) 3 (3) 3 6 (6) 6 (6) 6 (6) 6 (6) 6 (5) 5

nye - ta la fa - ri a_a - nar. A la mun - ta - nye - ta no_hi ne va ni plou,

6 (6) 6 (5) 5 (5) 5 (4) 4 (3) 3 3 (3) 4 5 5 5 (5) (6) 6

i_a la ter - ra pla - na tot el vent ho mou. So - ta l'om - bre - ta l'om - bre ta l'om -

Ai, si!

5 6 (6) (5) 5 5 5 (5) (6) 6 5 6

brí, flors i vi - o - les i ro - ma - ní. (Ai, si!)

10. El ball de la civada

Tradicional*/FMB

A cada cançó hauries de fer el següent: mirar el títol i, si la saps, **provar de treure-la sol/sola** amb la mà dreta, sense mirar gens la partitura. Després comproves si l'has fet bé del tot, i encara després li poses la mà esquerra tal com s'indica. Qualsevol tema el comencem a acompanyar sempre amb el baix (B); per això a la primera nota hi ha l'acord (A) entre parèntesi, perquè només l'acompanyem quan venim del final de la peça. És com si la corxera aquesta del primer compàs fos la que li falta al darrer. Estudia-la tal com posa a la partitura i també amb acompanyament de la mà esquerra a negres (un B i un A a cada compàs, com en les cançons anteriors "La pastoreta" i "La coqueta").

Cal vigilar de fer les notes ben separades i netes. Per exemple, al compàs 7, on fa (7) 7 (7) 7, hem de fer que el botó s'aixequi del tot, separant bé cada nota. Com sempre, toca-la també amb la fila de dins. Ah! La doble barra amb dos puntets del compàs 5è vol dir "repetir" o tornar a començar on hi ha els dos puntets anteriors; en tornar a arribar a aquest compàs 5è el saltes si té una casella amb el número 1, i vas directament al següent compàs que tindrà una casella amb el número 2.

CD: dues vegades en sol i dues en do

♩ = 108

5 6 6 6 (7) 7 7 7 (8) 7 (7) 1 6 5 2 6 (6) 6

(A) G B A B A B A G D7 G G

BA B A B A B A BA BA BA B A BA B A

(7) 7 (7) 7 (7) 6 (6) 6 (7) (6) 6 (7) 5 6 6 6 (7) 7 7 7 (8)

D7 G

BA B A B A B A BA B A BA B A BA B A B A B A

7 (7) 6 6 (7) 7 6 (7) 7 7 7 (8) 7 (7) (7) (7) 7

G D7 G D7

BA BA B A B A BA B A BA B A B A B A B A

(7) 6 6 (7) 6 6 (7) 7 7 7 (8) 7 (7) (7) 7 6

G D7 G

B A B A BA B A BA B A B A BA B A BA B

El ball de la civada jo us el cantaré;
 el ball de la civada jo us el cantaré;
 el pare quan la llaurava feia així, feia així,
 se'n dava un truc al pit
 i se'n girava així.
 Treballem, treballem,
 que la civada, que la civada,
 treballem, treballem,
 que la civada guanyarem.

**sembrava
 segava
 batia
 molia
 pastava
 menjava**

11. A la ballarusca

Tradicional*/FMB

Les notes i els nombres corresponen a la fila de dins, encara que ens hàgim estalviat de posar la coma a cada número. Prova de treure-la en l'octava alta (començant pel botó 8) i fes-la també amb la fila de fora. Practica d'anar agafant aire, sobretot on hi hagi el signe α . Fixa't que se't proposa alguna petita variació a la mà esquerra per tal de respectar millor els acords. Tot i així, ja saps que cal acostumar-se a la manera especial que té el diatònic de fer servir els baixos i acords, o sigui, l'harmonia.

CD: primera volta en **do** per l'octava greu, segona per l'octava aguda i tercera en **sol**, també per l'octava aguda.

$\text{♩} = 64$

The musical score consists of five staves of music in 3/4 time, with a tempo of 64 beats per minute. The key signature is one flat (B-flat). The score includes various fingerings (numbers 1-5) and chords (C, G7, F, 7, 8, 12, 344, 341, 3). The first staff starts with a treble clef and a key signature of one flat. The second staff has a G7 chord. The third staff has a C chord. The fourth staff has a G7 chord. The fifth staff has a C chord. The score ends with a double bar line.

*A la ballarusca no es pot cantar
perquè és privada, perquè és privada,
a la ballarusca no es pot cantar
perquè és privada d'un capellà.*

Sota una alzina n'hi varen trobar
una beata, i una beata,
sota una alzina n'hi varen trobar
una beata i un capellà.
A la ballarusca....

Aquí al poble una n'hi ha
que cada dia, que cada dia,
aquí al poble una n'hi ha
que cada dia es va a confessar.
A la ballarusca....

Ella fa creure que ho fa per Déu
p'ro ho fa per veure, p'ro ho fa per veure,
ella fa creure que ho fa per Déu
p'rò ho fa per veure mossèn Mateu.
A la ballarusca...

Mossèn Mateu és el seu consol
li'n tira polvos, li'n tira polvos,
mossèn Mateu és el seu consol
li'n tira polvos dintre el llençol.
A la ballarusca...

Dintre del llit n'hi havia un àngel de Déu
que s'assemblava, que s'assemblava,
dintre del llit n'hi havia un àngel de Déu
que s'assemblava a mossèn Mateu.
A la ballarusca...

12. L'«aigat» d'Olot

P. Jovinyà*/FMB

Aquesta cançó, que té ritme de vals-jota, ens obligarà a *creuar*, és a dir, a barrejar les dues files si volem que ens surti un acompanyament més lluït. De primer estudia-la (i memoritza-la) sense *creuar*, fent cas de la fila de nombres dels botons i fent a l'esquerra sempre 1-2-2. Després fes cas dels botons de dalt, i segueix els canvis indicats a la mà esquerra. No cal dir que també l'has de treure creuant per l'octava inferior i que també l'has de tocar amb la fila de dins i en les dues octaves, en aquest cas sense creuar.

CD: dues vegades en **sol** en l'octava aguda, dues en la greu i dues en **do**.

$\text{♩} = 66$

7 (8) 8 (9) (10) 8 (8) 7 7 (8) 8 (9)

1 2 2 1 2 2 1 2 1 2 2 1 2 2

G

(10) 8 6' 6' (8) (8) 8 7' (9) 7' 7' 7' 7' 7' 8

1 2 2 3 4 4 3 4 4 3 4 4 3 4 4 3 4 4

C

(10) (10) (10) (9) 8 (9) 8 (8) 7

1 2 2 1 2 2 1 2 2 1 2 2 1 2 2 1 2

D7 **G**

A l'any mil nou-cents quaranta
a Olot hi va haver un aigat, un aigat,
que el Fluvià s'hi passejava
pels carrers de la ciutat.

Va aixorrancar les muntanyes
se n'emportà el cultiu, el cultiu,
amb els ponts, carrers de cases,
tot el que era prop del riu.

Se n'emportà edificis
i persones riu avall, riu avall,
moltes fàbriques deixaren
a la gent sense treball.

De Camprodon a Setcases,
de Ripoll a Torelló, Torelló,
de Sant Joan de les Abadesses
a Sant Pere Pescador.

Els veïns de baix pujaren,
refugiar-se al pis de dalt, pis de dalt,
tothom creia que venia
el diluvi universal.

Un borratxo que ho va veure,
un borratxo que ho va dir, ho va dir,
va dir: "Fa més mal l'aigua,
fa més mal l'aigua que el vi."

Si una altra vegada torna,
ja sabeu el que heu de fer, heu de fer:
replegar-hi força fustes
i fer l'Arca de Noè.

13. El Ball de Sant Ferriol

Tradicional*/FMB

Aprofitem la melodia d'aquest ball per practicar el "tocar creuat". Es proposen tres maneres de tocar-lo segons pots veure a cada filera de nombres de la mà dreta. La primera és la que ens surt d'entrada, sense creuar, i podem tocar-la així en qualsevol de les dues files. A la segona fila de nombres es proposen alguns botons creuant amb la fila de dins, per així poder tocar més àgil o per respectar millor els acords. La tercera fila de nombres és per tocar-la en la fila de dins i creuant amb la de fora. Cal saber tocar-la alegre de les tres maneres. L'acompanyament només està escrit als dos primers compassos; segueix fent B-A-B-A a cada compàs. Practica també l'acompanyament a negres, o sigui B-A a cada compàs.

CD: una vegada amb la dreta sola, una altra afegint-hi l'esquerra lenta i una tercera amb l'esquerra normal. Tot en **sol** i sense creuar.

♩=120

6 (7) 7 6 (7) 7 (8) 7 (7) 6 6 (6) (5) 5
 6 (7) 7 6 (7) (6') (8) (6') (7) 6 6 (6) (5) 5
 6' 8 7' 6' 8 7' (8') (9) (7') (8) (8) (6') (5') 5'

G BA B A BA B A D7
 (B A B A)

6 (7) 7 6 (7) 7 (8) 7 (7) 6 8 7 (8)
 6 (7) 7 6 (7) (6') (8) (6') (7) 6 (7') (6') (8)
 6' 8 7' 6' 8 7' (8') (9) (7') (8) 8' 7' (8')

G D7

8 8 (8) 7 (9) (7) 7 (8) (8) 7 (7) 8 7 (8)
 (7') (7') (8) (6') 7' (7) (6') (8) (8) (6') (7) 8 7 6'
 8' 8' (8') 7' (9') (7') (9) (8') (8') (9) (7') 8' 7' (8')

C D7 G

8 8 (8) 7 (9) (9) 8 (8) 7 8 (7) 8 6
 8 8 6' 7 7' 7' 8 6' 7 8 (7) 8 6
 8' 8' (8') 7' (9') (9') 8' (8') 7' 8' (7') 8' 6'

C G D7 G

Jo i el pastor que vivíem d'amorettes
 jo i el pastor que en vivíem de l'amor
 ara ve Sant Ferriol ballarem si Déu ho vol
 el que toca el tamborino ha perdut el flabiol

Era un pastor que en tenia tres ovelles
 era un pastor que en tenia un penelló

Tots en tenim de picor i de pessigolles
 tots en tenim si som vius i no en morim

Bé pots ballar si no tens pa amb botifarra
 bé pots ballar si no tens per manducar

No en tastaràs des del nas fins a la boca
 no en tastaràs de la boca fins al nas

Quantes n'hi ha que a mi em donen desfici
 quantes n'hi ha que m'hi voldria casar

14. A la «sombra» d'una alzina

Tradicional/*/FMB

Transcrivim la partitura bàsica; si cantem les diferents lletres ja farem les variacions obligades per les diferents síl·labes o per l'entrada sense anacrusi (compàs incomplet del començament). La podem fer en l'octava indicada i també per la superior. Hi ha dos compassos que els acompanyem amb l'acord de **fa** (o de subdominant). Quan la toquem amb la fila de fora (també es pot en les dues octaves), ens trobarem que caldrà *creuar*, o anar un moment a la fila de dins, per poder tocar l'acord de subdominant, que en aquesta tonalitat de **sol** és l'acord de C. Per veure com es fa hi ha escrita una altra vegada tota la partitura en tonalitat de **sol**, explicitant tant la mà dreta com l'esquerra. Més endavant, quan comencis a tocar amb dues veus a la vegada, retorna a aquesta cançó i posa-hi dues veus; hi entren perfectament.

CD: dues voltes en **do** i dues en **sol**.

$\text{♩} = 66$

4' (4') 5' 5' 6' (5') (6') (6') (6') (5') (6') (6')

34 4 3 4 4 34 4 3 4 4 34 4

6' 4' (5') 5' 4' 4' (4') 5' 5' 5' 6'

3 4 4 C 34 4 3 4 4 34 4 3 4 4

(5') (5') (5') (5') (6') (6') (6') (5') (6') 6'

F 78 8 7 8 8 G7 34 4 3 4 4 C 344 3 4 4

4 (4) 5 5 6 (5) (6) (6) (6) (5) (6) (6)

G 12 2 1 2 2 D7 12 2 1 2 2 12 2

6 (6) (5) 5 4 4 (4) 5 5 5 6

1 2 2 G 12 2 1 2 2 12 2 1 2 2

4' 4' 4' 4' (6) (6) (6) (5) (6) 6

C 34 4 3 4 4 D7 12 2 1 2 2 G 122 1 2 2

A la "sombra" d'una alzina
sentadeta hi ha una porquera,
que amb sa hermosa cabellera
sons garrins està cuidant.

Ella se'ls mira i se'ls goita
mentre fa i desfà ses trenetes,
i entremig de les herbetes
son galant l'està mirant.

Tanta majestat
no la té la reina,
ni fa tanta feina
amb el ceptre a la mà.

15. En Pere Gallerí

Tradicional*/FMB

Ara farem servir negres, corxeres i semicorxeres. Les que costen més són les semicorxeres (les notes més ràpides), però convé que surtin ben netes. I encara costaran més quan fem melodia i acompanyament. Estudia-la també en l'octava inferior, o sigui començant pel botó 4'. Igualment l'has d'estudiar amb la fila de fora tot i que llavors es complicarà la cosa: haurem de passar un moment a la fila de dins per poder tocar l'acord de C que necessitarem. Practica l'acompanyament a negres (un baix i un acord a cada compàs) i decideix si t'agrada més quan toques la melodia ràpida.

CD: una volta amb la dreta sola, una segona amb l'esquerra estricta i una tercera en l'octava greu i amb un acompanyament més lliure.

$\text{♩} = 52$

7' 7' (7') (8') 7' 6' 6' 7' 7' (7') (8') 7'

B A B A BA B A B A B A

C **G7** **C**

1.Com que_ell és tan bon ho - me, en Pe - re Ga - lle -

6' 7' 8' 8' 8' 8' (9') (9') (7') (8') (8') (8') (8')

BA B A B A B A BA B A B A B A

F **G7**

rí, se'n duu to - ta la xei - xa la xei - xa de per'

8' 7' (8') 8' 7' (8') 8' 7' 8' 7' 8' (8') 7' (7') 6' 6'

B A B A B A B A B A B A B A

C

quí. Que l'a - mor que la vi, mar - xant d'en Pe - re Ga - lle - rí, com

(7') (7') (7') (8') 7' (7') 6' 6' (7') (7') (7') (8') 7' 6'

B A B A B A BA B A B A B A B

G7 **C** **G7** **C**

va - res tu ru ru ru ru, com va - res tu mo - rir.

2. Se'n puja dalt d'un arbre
per veure el Francolí,
les branques n'eren guerxes
se'n va tombar tombí.

3. Les noies de la vila
le'n van a *recibir*,
resen un parenostre,
que es'cabi de morir.

4. Que si se'n va a l'infern
mai més no en pugui eixir,
que si se'n va a la glòria
m'hi faci un lloc per mi.

Nivell 2

REPERTORI A L'ABAST

La mà esquerra a les cançons

Quan comencem a estudiar el diatònic i aprenem a posar la mà esquerra, aquesta ha d'agafar cert automatisme, ha de fer sempre el mateix dibuix: B-A-A al ritme 3x4, B-A-B-A al 4x4 i B (negra) A (corxera) al 6x8. És l'acompanyament bàsic que caldrà aplicar tota la vida. Però així que vulguem començar a tocar millor, cal que tinguem espai al cap per fixar-nos-hi i per fer modificacions a la mà esquerra. El secret per aconseguir-ho és que la mà dreta sàpiga molt bé la melodia, que la pugui tocar quasi sense ni pensar-ho, i que, sobretot, ja la toqui amb sentit i expressió. L'esquerra llavors s'enriquirà fent alguns baixos més allargats (creant la sensació de ser més forts), tocant-ne alguns altres de més breus (en els pasdobles, el segon baix del compàs és quasi inexistent), saltant-se algun baix o algun acord, o tocant-los els dos a la vegada. Fixa't en els finals de frase, les dues mans l'han de respectar, l'han de marcar. Busca igualment els cicles, els versos, els canvis d'acord; la mà esquerra té poc paper, però pot ajudar a distingir tots aquests matisos.

Si estem tocant una cançó, sobretot si no és ballable, la mà esquerra encara ha de sortir més del patró marcat per ritme de 3x4, 4x4 o 6x8.

Quan l'estem començant a estudiar toquem l'esquerra habitual, però de seguida hem de valorar si és feixuga. Continuem estudiant la dreta, i quan aquesta vagi sola i sigui maca, tornem a fixar-nos en l'esquerra i anem procurant fer alguns acords més breus (més picats), o trenquem el patró fent baix i acord a la vegada marcant, per exemple, cada compàs. La mà esquerra a les cançons, si no són cançó-vals o altres cançons ballables, ha d'evitar fer sempre el mateix acompanyament.

Aquestes variacions de la mà esquerra no tenen cap patró, depenen de la manera de tocar de cadascú, depèn fins i tot de l'ambient que hi hagi en aquell moment. Quan ja sàpigués una melodia continua tocant-la i perfeccionant-la, buscant millores a cada mà. Al moment d'estudiar imagina't que estàs fent un concert, que estàs tocant davant d'algun músic que admires, davant del xicot o la xicota que t'agrada, o que estem en un moment de festa molt alegre i tu treus l'acordió; o que toques en un enterament, o que aquesta melodia, ben tocada, tan ben tocada com siguis capaç, et donarà un petit consol avui, que sembla que no avancis. Potser d'aquí a uns dies tindràs la teva recompensa en notar que toques una mica millor.

16. El gitano

Tradicional/**/FMB

Aquesta alegre cançó (és un vals-jota) ens permetrà estudiar una mica més la tècnica del *creuar*. Primer aprèn-la bé sense creuar (nombres de dalt) i després estudia-la *creuant*, segons posa a la segona fila de nombres. Observa que llavors caldrà que la mà esquerra faci l'acord de C tal com està indicat. Veuràs que sona millor. Igualment la nota **re** del vuitè compàs ara sonarà més ben acompanyada amb l'acord de D. La cançó està escrita també en el to de **do** perquè cal fer un acord de G tancant i per suggerir-te una petita variació a la mà esquerra.

CD: dues vegades en **sol** i dues en **do**, cadascuna primer sense creuar i després creuant. Dues voltes més en cada to, fent acompanyament de vals-jota amb les dues mans (com si hi haguess algú que cantés o toques la melodia) i amb alguna variació en els baixos.

$\text{♩} = 69$

The musical score is written for a single melodic line on a treble clef staff. It is in 3/4 time with a tempo of 69 beats per minute. The key signature is D major (two sharps). The score is divided into two systems, each with three staves. The first system contains measures 1 through 12, and the second system contains measures 13 through 24. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Chords are indicated by letters G, D7, C, and F with numbers below them. The score includes a repeat sign at the end of the first system and a key signature change to C major at the end of the second system.

La desgràcia d'un pobre home:
té una filla per casar
'namorada d'un gitano
no la'n pot desolvidar.

Tu'stas acostumadeta
al bon beure i bon menjar
casadeta amb un gitano
arròs t'hauràs d'empassar.

Si arròs haig de menjar-ne
això res m'importa a mi
que'l meu cor sempre desitja
un gitano per marit.

Si n'estàs avesadeta
a dormir en llits tan bons
casadeta amb un gitano
dormiràs per sota dels ponts.

Ai mare, no me'n maregi,
vostè no em maregi a mi,
que el meu cor sent amb
delera
un gitano per marit.

Si n'estàs avesadeta
a portar rissos al cap
casadeta amb un gitano
el duràs sempre esbullat.

Ai mare no me'n maregi

Si n'estàs avesadeta
a portar-ne rics vestits
casadeta amb el gitano
vestiràs pels descosits.

Ai mare no me'n maregi...

Ara són fires *alego*,
tu també hi hauràs d'anar,
mal calçada i mal vestida
i amb un crio a sota el braç.

17. El patufet

Tradicional/**/FMB

Endavant amb els ritmes de 6x8. Cap problema en tocar la melodia, la podem portar a ritme binari, és a dir, tal com ho fariem picant de mans o comptant 1-2-1-2. Però fixa't que dins de cada temps hi ha tres notes, tres corxeres; per tant, a cada compàs hi ha sis (6) corxeres (que les anomenem amb el número 8, per això es diu ritme 6x8). L'acompanyament estricte de 6x8 és nou: pots començar posant baix i acord a ritme binari (és allà on hi ha les "B"). També és un bon acompanyament en aquest cas, i després atura't a estudiar l'acompanyament indicat, el típic de 6x8: el baix dura més que l'acord, i aquest ha de ser ben curt, que vagi a parar al següent baix. El segon compàs t'orientarà molt, ja que cada nota encaixa amb un baix o un acord.

Sempre comencem a tocar la mà esquerra amb el baix. Si el primer compàs està incomplet, com en aquest cas (aquests compassos es diuen d'anacrusi), no l'acompanyarem quan comencem la cançó. Però quan repetim la melodia perquè tornem a començar la cançó, com que ja venim tocant l'esquerra i aquesta, d'entrada, mai para, llavors sí que acompanyem aquesta primera nota.

CD: tres voltes, la primera amb la mà dreta sola; tonalitat de **sol**.

♩ = 100

8 7 8 (7) 8 6 6 (7) 7

(A) B A B A BA B A

Pa - tim, pa - tam, pa - tum, ho - mes i

8 8 (9) (9) 8 8 7 8 (7) 8

B A B A BA B A B A B A

do - nes el cap dret, pa - tim, pa - tam, pa -

6 6 (7) 7 (8) 8 7 (7) 6

BA B A B A BA B

tum, no tre - pit - geu el Pa - tu - fet!

18. El testament d'Amèlia

Tradicional/**/FMB

D'una cançó tan bonica cal poder gaudir-ne també amb el diatònic. Està en to de **la menor**, el nostre to menor, que sempre ens obliga a *creuar* barrejant les dues files. Cal fer-la ben suau, amb acompanyament inicial de B-A-A com està indicat al primer compàs. Més endavant ja provaràs amb l'acompanyament propi del 6x8 i encara amb variacions, com ara tocar només el baix, allargant-lo, o el baix i l'acord a la vegada. Quan posa l'acord de Dm fes inicialment el de F. Més endavant, quan facis variacions amb l'esquerra, podràs acostar-te més al Dm prement el baix de **re** i l'acord de F. Els nombres de sota el pentagrama corresponen als dits de la mà recomanats.

CD: tres voltes, la primera amb la dreta sola. Descobreix la nota que fa diferent als compassos 7 i 11, i fes-ho com més t'agradi (com la partitura o com el CD).

♩ = 58

(7) (7) (7) (8) (7') (9) (8) (7') (8') (9) (8') 8' (8') 7'

Am B A A BA A Dm G C E7

(9) (8) (7') (9) (8') (7') (8) (7) (8) (6') (8) 8 6' (7)

Am Dm Am G Am

(9) (8) (7') (9) (8') (7') (8) (7) (8) (6') (8) 8 6' (7)

Am Dm Am G Am

L'Amèlia està malalta,
la filla del bon rei.
Comtes la van a veure,
comtes i noble gent,
AI, QUE EL MEU COR SE'M NUA
COM UN POM DE CLAVELLS

També hi va sa mare
quan ja no hi ha més remei.
-Filla, la meva filla,
de quin mal us queixeu?

-Mare, la meva mare,
bé prou que ho sabeu,
metzines me n'heu dades
que cremen el cor meu.

-Filla, la meva filla,
d'això us confessareu,
quan sereu confessada
el testament fareu.

-Ja me'n sóc confessada,
demano perdó a Déu,
també m'han combregada,
i tinc fet testament.

-Un castell deixo als pobres
perquè em preguin a Déu,
i els altres dos que resten
a la Mare de Déu.

-Filla, la meva filla,
i a mi què em deixareu?
-Mare, la meva mare,
us deixo el marit meu.

-Perquè el tingueu en cambra
ben tancat, com ja feu,
perquè tendres carícies
a la cara li feu.

-I us deixo les xinell-les,
les xinell-les dels peus,
perquè en baixar l'escala
el coll us hi trenqueu.

19. La filla del marxant

Tradicional/**/FMB

Ara veurem com es pot creuar per tocar més exactament els acords que duu la partitura. La tabulatura (números dels botons) de dalt és la cançó tal com ens surt directament amb el diatònic; la podem tocar amb una fila o amb l'altra. La tabulatura de baix és la que creua i segueix més els acords que estan escrits. Prova-ho de les dues maneres, prova també de tocar-la creuant, però sense fer els acords de C, fes-ho com més t'agradi. Vigila la vàlvula; si veus que et falta aire, agafa'n al moment de fer una nota obrint, i només excepcionalment en un silenci. Encara que el tema estigui escrit en 6x8 l'acompanyem com un 3x4, tal com posa als tres primers compassos. Quan hagi fet altres temes a dues veus prova de posar-les en aquest, veuràs que hi entren perfectament.

CD: dues vegades amb l'acompanyament de 3x4 tal com diu la partitura, la segona amb alguna segona veu. Dues vegades més, més ràpida i amb l'accentuació i l'acompanyament de 6x8.

♩. = 63

8 (9) 8 7 (8) 8 8 (9) 8 7 (8)
8 7' 8 7 6' 8 8 7' 8 7 6'

BA A BA A BAA B A A BA A BA A

8 7 8 8 (8) (7) 7 6 7
8 7 8 (7') (8) (7) (6') 6 7

Am D C G

7 7 7 8 8 (8) (7) 7 (7) 6 7 (8) 7
7 7 7 8 8 6' (7) (6') (7) 6 7 6' 7

C D7 G

6 7 7 8 8 (8) (7) 7 (7) 6
6 7 7 8 8 6' (7) (6') (7) 6

C D7 G

La filla del marxant
diuen que és la més bella;
no és la més bella, no,
que altres n'hi ha sens ella.

La virondon,
la virondon, quina donzella,
la virondon.

S'ha cercat aimador
a la faisó novella;
n'ha donat els amors
al peu d'una olivera.

Quan ella va a sarau
se'n posa boniqueta;
el faldellí vermell
enribetat de negre.

La'n treuen a ballar
a la dansa primera;
el ballador li diu:
- amor, sou prenyadeta.

- I en què m'ho coneixeu?
- Bé és prou de bon conèixer,
la cintureta us creix
i el davantal s'aixeca.

I el faldellí vermell
d'un pam no us toca a terra;
voleu venir, amor?
'nirem a la font bella.

A dintre l'hort del rei
n'hi ha una fontanella;
tota nina que hi beu
si és prenys es fa poncella.

- Anem-hi, don Joan,
que jo hi voldria beure.
Quan foren a la font
la font eixuta n'era.

20. El rabadà

Tradicional/**/FMB

L'època de Nadal, al marge de les seves connotacions religioses i consumistes, ens ofereix la possibilitat de practicar alguna de les moltes cançons tradicionals que tenim, que es van perdent, i que són molt aptes per al diatònic. N'hi ha de tots els nivells i van molt bé per detectar les reaccions, exigències i relativa concentració que acostuma a tenir el públic. Si algú les canta tens l'ocasió perfecta per practicar l'acompanyament d'una melodia (vegeu pàg. 53). Potser t'hauràs d'adaptar al to del que canta, canviant de fila o anant a altres tons més difícils. Concretament aquesta cançó, si la toques amb la fila de fora, et caldrà creuar a la fila de dins els dos compassos que s'acompanyen amb l'acord de subdominant (F, que ara serà C), i hauràs de buscar la nota alterada (ara, un **do#**) de l'antepenúltim compàs. Hauràs de fer també un acord de A (**la**) major: només toca el baix i, si pots, el completes amb la mà dreta. En cada fila es pot tocar en dues octaves. No hi ha indicat l'acompanyament, però ja et sortirà d'anar fent B-A-B-A a cada compàs, o a ritme de negres (un baix i un acord per compàs). Prova-ho de les dues maneres. Recorda de tocar els botons 7 i 8 de la mà esquerra en lloc dels 3 i 4 al lloc on posa l'acord de subdominant (F). Als quatre darrers compassos pots tocar accentuats el baix i l'acord a la vegada només en el moment de la primera nota del compàs.

CD: dues vegades, la primera amb l'acompanyament lent que sempre cal practicar, i la segona amb l'acompanyament més habitual.

$\text{♩} = 63$

A Betlem me'n vull anar,
a Betlem me'n vull anar,
vols venir tu rabadà?
vols venir tu rabadà?
VULL ESMORZAR!

A Betlem esmorzarem BIS
i a Jesús adorarem BIS
HI HA MASSA NEU!

La neu que pel camí hi ha BIS
la calor ja la fondrà BIS
OI LA QUE FA!

Tu les teies encendràs, BIS
i el camí il·luminaràs. BIS
NO HO FARÉ PAS!

Al punt de la mitjanit, BIS
ha nascut Déu infinit. BIS
QUI T'HO HA DIT?

Un àngel que va volant, BIS
i pel cel va anunciant. BIS
NO SERÀ TANT!

Jo li vull portar un banquet, BIS
perquè sigui Sant Josep. BIS
QUE S'ESTIGUI DRET!

Cantaràs una cançó, BIS
al més petit infantó. BIS
AIXÒ SÍ QUE NO!

Anem, mira, rabadà, BIS
no em facis enfadar. BIS
NO VULL CANTAR!

Apa, doncs, i no badem BIS
que ja és hora que marxem. BIS
CAP A BETLEM!

21. La vall del Riu Vermell

Esp. negre-J. Soler*/FMB

La primera partitura està en C i escrita tal com ens surt inicialment. Quan ja li comencis a trobar l'aire, mira't la segona partitura. Està escrita en G i, a més de remarcar unes antelacions típiques, s'indica com creuar per respectar més els acords. També es proposa a un *tempo* més ràpid. L'esquerra inicialment fa baix-acord a ritme de negres, vigilant que quedi ben al darrere de la melodia i procurant que no siguin tots de la mateixa intensitat; cal remarcar sobretot alguns baixos que estiguin a llocs principals (canvis d'acords, llocs on no hi hagi melodia, etc.). Per donar-hi una mica de *swing* prova de portar el compàs amb el peu; marca el *tempo* indicat però a contratemps, o sigui, que coincideixi amb els acords. Si investigues segones veus ja veuràs que al començament cal posar-les per sobre.

CD: dues vegades en **do** (amb variacions als baixos, amb algunes segones veus en repetir-la) i una en **sol** sense fer les antelacions especificades a la partitura.

$\text{♩} = 63$

5' 6' 7' 7' 7' 7' (7') 7' α (7') 6' 5' 6'

C

7' 6' 7' 8' (8') 7' (7') 8' (8') 7' 7' (7') 6' (7') 7'

G7 C (C7)

8' (8') (5') (5') 5' (6') 6' (7') 7' (7') 6'

F C G C

$\text{♩} = 66$

5 6 7 7 7 7 (7) 7 (7) 6 5 6 7 6 7 8

G

(8) (6') (7) (7') (8) 7 7 (7) 6 (7) (6') 8 6'

D7 G (G7) C

4' 4' 5 (6) 6 (7) (6') (7) 6

G D G (C G)

Trobarem a faltar el teu somriure;
diu que ens deixes, te'n vas lluny d'aquí,
però el record de la vall on vas viure,
no l'esborra la pols del camí.

El teu front duu la llum de l'albada,
ja no el solquen dolors ni treballs,
i el vestit amarat de rosada
és vermell com el riu de la vall.

Quan arribis a dalt la carena,
mira el riu i la vall que has deixat
i aquest cor que ara guarda la pena,
tan amarga, del teu comiat.

22. La dama d'Aragó

Tradicional/**/FMB

Aquesta és una altra coneguda cançó tradicional que ens permet explorar el to de **la menor**, passant, a més, per diferents acords i fins per diferents ritmes amb tota naturalitat. L'acompanyament està indicat amb els nombres de la mà esquerra a més del nom dels acords; procura fer algun baix més llarg, que duri quasi tot un compàs. Els botons 1 i 1' (en aquest darrer comprova que tens la nota **sol#** tancant) són els únics que es premen amb el dit gros de la mà dreta.

CD: tres voltes, la primera amb l'acompanyament estricte que diu a la partitura.

♩ = 96

(8) (6') (7) (8) (6') (7) 7 7 6' 7 (7) (8) (6') (7) 7 6' 8

A_m **E₇** **A_m** **E₇**

7 8 8 7 8 8 7 8 8 7 8 8

7' 7' 8 6' (9) (7') (8) (6') 6' 7' 8 6' 7 8 6' 7

C **G₇** **C** **G**

3 4 4 3 4 4 3 4 3 4 1 2 1 2

(7) (8) (6') (7) 1' 4' 6' 8 7' 7' 8 6' 7 8 6' 7 (7)

A_m **E₇** **C** **E₇** **A_m**

7 8 8 7 8 8 3 4 3 4 7 8 7 8 7 8

A Aragó n'hi ha una dama
que és bonica com un sol;
té la cabellera rossa,
li arriba fins als talons.
Ai, amorosa Anna Maria,
robadora de l'amor,
ai, amorós.

Sa mare la pentinava
amb una pinteta d'or;
sa germana els hi trenava
els cabells de dos en dos.
Ai, amorosa Anna Maria...

Cada cabell, una perla,
cada perla, un anell d'or,
cada anell d'or una cinta
que li volta tot el cos.
Ai, amorosa Anna Maria...

Passador que li posava,
una rosa amb nou colors;
son germà se la mirava
amb un ull tot amorós.
Ai, amorosa Anna Maria...

-No fòssim germans, Maria,
ens casariem els dos;
pro, com que som germans propis,
jo et buscaré casador.
Ai, amorosa Anna Maria...

Ja la porta a la fira,
a la fira de Lió;
de tants anells com li compra
li cauen del mocador.
Ai, amorosa Anna Maria...

Mentre volten per la fira
toquen a missa major.
-Germà meu, anem a missa,
anem a missa major.
Ai, amorosa Anna Maria...

Totes les dames la miren
amb un ull tot envejós;
capellà que diu la missa
n'ha perduda la lliçó.
Ai, amorosa Anna Maria...

L'escolà que l'acompanya
no n'hi sap donar raó;
els dos han perdut la missa
l'han perduda al bo i millor.
Ai, amorosa Anna Maria...

Per dir: "dominus vobiscum",
diu: -Quina dama veig jo!
L'escolà li responia:
-Per mi la'n voldria, jo!
Ai, amorosa Anna Maria...

-I qui és aquesta dama
que llença tal resplendor?
-Filla n'és del rei de França,
germana del d'Aragó.
Ai, amorosa Anna Maria...

I si no us ho voley creure
mireu-li el sabató:
veureu les tres flors de lliri
i les armes d'Aragó.
Ai, amorosa Anna Maria...

23. Muntanyes del Canigó

Tradicional/**/FMB

Ve't aquí una cançó maca i senzilla, i que en un primer moment sembla que sigui de ritme 3x4; o sigui, que estaria escrita i es tocaria així:

Pots tocar-la tota així, cap problema. Però després ho pots provar amb ritme de 6x8, i veuràs que sembla que vagi millor, prova-ho:

Finalment busques la partitura en algun cançoner i veus que està escrita en ritme de 3x4 i de la manera que segueix, la qual cosa provoca accentuacions ben diferents. O sigui que la pots degustar de diferents maneres. Prova sempre primer la dreta, vigilant els valors i les accentuacions. Quan ja tens la primera veu segura hi poses l'acompanyament propi del 3x4 (primer acompanyament escrit sota del pentagrama). Si et sembla que no queda prou bé fas el segon que es proposa, amb baixos i acords a ritme de corxera o, encara millor, de corxera amb punt i semicorxera (semblant a un 6x8). Finalment estudia-la amb les dues veus que hi ha escrites.

CD: tres voltes; la primera amb el primer acompanyament, la segona amb el segon acompanyament, i la tercera com la primera, però a dues veus.

♩ = 66

1a veu > 6 (7) 7 7 (8) (7) 6 7 (8) 8 (9) (10) 9
 Una 2a veu possible > 6 6 (7) (6) 7 6 (7) 7 (8) (7') 7'

BA
BAB
G

A
A
D7

BA
BABA
G

A
B
A

BA
BAB
A

A
B
A

(10) (9) (7') (10) (9) (8) (7') (9) (7') 7 8 7 (7) 7 (8) (8)
 (7') (8) (6) (7') (8) (7) (6') (8) (6') 6 7 6 (6) 6 (7) (7)

D7 Am D7 G D7

7 (7) 6 8 7 (7) 7 (8) (8) 7 (7) 6
 6 (6) 7 7 6 (6) 6 (7) (7) 6 (6) 7

G D7 G

Muntanyes del Canigó
fresques sou i regalades
sobretot ara a l'estiu
que les aigües són gelades
que les aigües són gelades.

Alguns mesos m'hi he estat;
no hi he vist persona nada
fora d'un rossinyolet
que en eixir del niu cantava,
que en eixir del niu cantava.

El rossinyolet s'ha mort,
fa tres dies que no canta
jo no puc estar-me allà
que l'enyorament m'hi mata,
que l'enyorament m'hi mata.

24. L'acordió diatònic

J. Arnella/**/FMB

En Jaume Arnella va fer aquest romanço amb motiu de la festa de presentació del *Mètode d'Acordió Diatònic* (Centre Cívic L'Artesà, 19.2.88). Té l'aire de masurca i bàsicament s'acompanya amb el B-A-A normal de 3x4. Es pot creuar alguna nota, però sobretot és bo buscar els "mordents" o notes breus que afegim amb botons més aguts al que estem tocant; se senten molt bé a la gravació. No cal dir que es pot tocar igual amb la fila de dins.

CD: Dues voltes, més dues A (primera part) fent acompanyament típic de masurca.

$\text{♩} = 145$

7 (7) 6 5 7 (7) 6 5 7 (7) 6 7 (7) 6 (7) 6 (6) (7) 6

G **D7**

Déu-vos - guarda-on-cur - rèn - cia tots molt ben vin-guts si - a - u; per - me -
Vull can - tar les ex-cel·lèn - cies d'un ins - tru - ment sen - se em - bu - ts, que sols

(6) 6 (6) (5) (5) 5 (7) 7 (8) (6) 6 (7) 1 6 7 (7) 2 6 6

teu - me que us sa - lu - di a - qui al mig d'a - quest - sa - ra u -
fa les no - tes bo - nes ni be - molls ni sos - tin - - - guts. - - -

G **G**

7 (7) 6 (7) 6 (5) (5) 5 4 5 6 7 (7) 6 6 (6)

G **D7**

L'a - cor - di - ó di - a - tò - nic té uns a - vant-pas-sats llu - nyans -

(7) 6 (6) 6 (6) (5) (5) 5 (7) 7 (8) (6) 6 (7) 7

ja fe - ien so - nar la ca - nya fa més de qua - tre mil anys.

G

7 (7) 6 (7) 6 (5) (5) 5 4 5 6 7 (7) 6 6 (6) (7) 6

Al Ja - pó i a Bor - ne - o hi ha els pri - mers an - te - ce - dens de fer el

D7

(6) 6 (6) (5) (5) 5 (6) (5) 5 5 (5) (6) 6 7 6 5

so amb in - xa lliu - re amb pri - ma - ris ins - tru - ments.

G

Goigs i llaors de l'acordiό diatόnic

Déu-vos-guard la concurrència
tots molt ben vinguts siau,
permeteu-me que us saludi
aquí al mig d'aquest sarau.

Vull cantar les excel·lències
d'un instrument sense embuts,
que sols fa les notes bones:
ni bemolls ni sostinguts

L'acordiό diatόnic
té uns avantpassats
llunyans,
ja feien sonar la canya
fa més de quatre mil anys.

Al Japó i a Borneo
hi ha els primers
antecedents
de fer el so amb inxa lliure
amb primaris instruments.

I aquí, a Europa, la
guimbarda,
o arpa de boca també
que ja del segle catorze
certa notícia se'n té.

Però la cosa no pren forma
fins ben bé al mil huit-cents,
que una gran febre inventora
fa sortir nous instruments.

Inventa un francès
l'harmόnium,
la concertina un (gran) bretó,
l'harmόnica a Alemanya,
i a Àustria l'acordiό.

L'harmόnica tot ho arrasa
s'escampa per tot arreu;
l'acordiό va al darrere,
no pot entrar amb millor peu.

I així podreu trobar-lo
a qualsevol lloc on aneu,
a Europa, Amèrica i Àsia
i al bell mig del Pirineu.

El toquen joves i avis,
el pagès i el menestral,
a muntanya i a la plana,
i a Arsèguel cap i casal.

I lligat el veureu sempre
a la dansa popular,
no és de concert, que és
de gresca,
quan sona és per fer ballar.

És instrument de taverna,
és instrument de carrer,
d'aplecs, festes i enramades
i enlloc no és foraster.

I amb les seves serenates
tant i tant ha fet ballar,
que molt més d'una parella
més del compte s'engresca.

En aplecs, és prop l'ermita
on més fa de bon tocar;
si a dins passen el rosari
el jovent tria ballar.

I d'aquí ve la mania
de frares i capellans
contra els acordionistes
que els hi prenen
parroquians

Canta el valset El gall negre
com cridava un capellà
a un acordionista
i el volia fer agafar.

Però no us penseu pas
que els músics
siguin uns busca-raons,
quan convé es toca a missa,
oficis i processons.

I és una feina molt dura
i ofici molt abnegat
veient com tothom disfruta
i tu a l'instrument lligat.

I quan és de matinada
i ha marxat quasi tothom,
sempre queda algun beverri,
pallissa, que et treu la son.

Però s'aguanta amb alegria
quan veus que hi ha
balladors
que saben ballar a l'antiga
i s'avenen bé tots dos.

Primer el vals i el pasdoble,
el xotis i el pericon,
masurques i americanes,
el rondó i el rigodon.

I al final, després d'un tango,
quan es dilueix la nit,
encara queda un vals-jota
pel ballador empedernit.

I quan es guarda a la funda
o al farcell, l'acordiό,
desa plors, amors i joies
fins l'altra festa major.

Qui ha ballat una vegada
al so de l'acordiό,
no n'oblida la tendresa,
la força ni la frescor.

I amb això m'acomio,
jo us en dic adéu-siau,
però la festa continua
que encara queda sarau.

Adéu-siau la balladora,
adéu-siau el ballador,
i visca les excel·lències
del nostrat acordió.

Lletra i música:
Jaume Arnella

25. Les gallines van pujant

Tradicional/**/FMB

Aquesta cançó de Nadal amb aire de sardana curta, en 6x8 i, per tant, amb l'acompanyament que li és propi (està escrit sota la partitura), té una nota alterada (**fa natural**) que cal anar a buscar a la fila de dins. Té també un passatge que s'acompanya amb l'acord de subdominant (**do**) i això ens obliga a creuar. Hi ha algunes notes que estan numerades de dues maneres; la que estudiem inicialment, sense creuar, i la de sobre, que és creuant per tal de respectar més els acords. L'has de saber tocar bé de les dues maneres. Quan ja la dominis, l'estudies en l'octava aguda, és a dir, començant pel botó 9, i ja veuràs que encara en podràs gaudir més. Quan també ho sapiguem fer, caldrà estudiar-la en el to de **do**; aleshores haurem de fer servir la nota **si b** que tenim al primer o segon botó (segons l'acordió) de la fila de dins.

CD: dues voltes, la primera en l'octava greu i la segona en l'octava aguda.

♩. = 100

6 5 4 3 5 (5) (6) 6 5 6 5

(1) 2) 1 2 1 2 1 2 1 2

Les ga - lli - nes van - pu - jant jun - tes

4 4 (3) 4 (3) 3 6 ba 3 4 (4)

1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2

van al gall - can - tant. Les ga - tant. Van ba -

5 5 5 (4') 4' 4' 5' (6) 5 (5) (6) (5) 5 4 3'

1 2 1 2 34 3 4 1 2 1 2 1 2 1 2

llant un mi nu - et que_el - xi - quet molt se n'a - le - gra, van ba -

5 5 5 (4') 4' 6 (7) 7 6 (7) (6) 6

1 2 1 2 34 3 4 1 2 1 2 12

llant un mi - nu - et, molt se n'a - le - gra_el xi - quet.

Chords: G, D7, C

26. La masovera

Tradicional/**/FMB

Quan ja l'hagis après i tocat moltes vegades, quan ja et surti ben neta amb la mà dreta i amb les dues mans, pots buscar de reforçar les parades típiques de la cançó fent algunes variacions a la mà esquerra. Estan escrites a la part de sota de la partitura: premem el baix i l'acord (a la vegada), a ritme de negres, del segon al quart compàs. Després deixem quatre compassos sense acompanyar i tornem a fer-ho al compàs 10, amb un baix i acord que duri tot el compàs. La resta com un acompanyament normal de 6x8.

CD: dues voltes.

♩ 116

La masovera se'n va al mercat; (BIS)
 El mercat és el dilluns,
 El dilluns en compra llums. **LLUMS!**
 Oh lai la, la masovera, la masovera!
 Oh lai la, la masovera se'n va al mercat!

El dimarts en compra **NAPS**
 El dimecres compra **NESPRES**
 El dijous en compra **NOUS**
 El divendres **FAVES TENDRES**
 El dissabte **TOT S'HO GASTA**
 El diumenge **TOT S'HO MENJA**

27. «Nu plures, Tunet»

Tradicional/ **/ FMB

Cançó-vals de la Vall d'Aran que recomanem tocar-la primer amb una veu (la de sobre) i en cada una de les dues files. Després s'estudien les dues veus proposades (primer només amb la mà dreta, buscant que quedin boniques) i després també es pot provar de fer-la a dues veus amb la fila de dins (potser millor en l'octava inferior). La fila de dins també permet fer unes variacions a la mà esquerra basades a tocar els botons 3-4-1 en lloc de 3-4-4.

CD: tres voltes en **sol**; la primera a una veu, les altres amb les dues veus indicades a la partitura.

$\text{♩} = 58$

(num. dits)

G

D7

G

G

C

G

D7

C

G

1. Nu plures, Tunet,
qu'ei bèra era net,
amics è guijates
nu te'n faltarán, **BIS**
que ny'ha de ben guapes
en'a Val d'Aran.

(No ploris, Tunet,
que maca és la nit,
amics i noietes
no te'n faltarán,
que n'hi ha de ben guapes
a la Vall d'Aran)

2. Quina net més bèra,
quina net més duça,
quan pe'ra ribèra
canten es pastús, **BIS**
en son llet de mussa
en son llet de flús.

(Quina nit més bella,
quina nit més dolça
quan per la ribera
canten els pastors,
en son llet de molsa
en son llet de flors)

3. Er hûm des cabanes
cumense a pûjà,
ja toque es campanes
et noste esculà.
Se'n van es estrelles, belèguen es güelles,
et taure ja brame, hame es vaques han.

(El fum de les cabanes
comença a pujar,
toca les campanes
el nostre escolà.
Se'n van les estrelles, belen les ovelles
i el toro brama, les vaques tenen fam)

28. La manta al coll

Tradicional/**/FMB

Es proposa tocar-la amb la fila de fora i creuar-la amb la de dins per poder respectar millor els acords. Fixa't en els passatges en què està posada la mà esquerra: es pot fer una mica de variació en el baix (se'n diu *baix de tambor*). Aquest acompanyament (3-4-1-4 en lloc de 3-4-3-4) el podrem fer tota l'estona si toquem amb la fila de dins; al començament costa, però després li aplicarem continuament.

CD: dues vegades i mitja la partitura.

$\text{♩} = 63$

The musical score is written in G major (one sharp) and 3/4 time. It consists of six staves of music. The tempo is marked as $\text{♩} = 63$. The score includes various chords (G, D7, C) and fingerings indicated by numbers above the notes. The first staff starts with a G chord and includes the notation '1212 etc.'. The second staff includes a G chord and the notation '1 2 3 4 3414'. The third staff includes a G chord and the notation '1 2 1 2 5 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2'. The fourth staff includes a D7 chord and the notation '1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2'. The fifth staff includes a G chord and the notation '1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2'. The sixth staff includes a G7 chord and the notation '1 2 3 4 341 4 3 4 1 4 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2'.

**La manta al coll i el cabasset / mo n'anirem al postinguet,
la manta al coll i el cabasset / mo n'anirem, mo n'anirem a fer un
xiquet.**

Arreando, xim-pam-pum, / arreando, xim-pam-pum.

Una volta quan tornava
el tio Pep de l'horta
es va trobar de casa
oberta la porta.
Pujant per l'escaleta
s'hi trobava un senyoret
que oberta la bragueta
li mostrava el cacauet.

Les xiquetes de Xixona
s'han comprat una balança
per pesar-se les mamelles
una volta a la setmana.
I els xicots de Sabadell
s'han comprat un microscopi
per buscar-se la cigala
quan els pica l'amor propi.

Per tres quinze un puro,
per quatre una pinta,
i fins n'hi ha que es pensen
que per cinc una xica.
El puro per fumar,
la pinta per lluir,
i si vols tenir una xica
hauràs d'aprendre a seduir.

(estrofes versió
de "La Carrau")

29. Els de la capa negra

Tradicional/**/FMB

Crec que aquesta és la sardana curta de referència des que es tornen a ballar les sardanes curtes. És imprescindible saber tocar-la, i que soni bé. Que el 6x8 no sigui encarcerat, que no exageri el dibuix negra-corxera, sinó que el tiri cap a dues notes de la mateixa durada. És molt important tocar-la amb la dreta i escoltar com sona, anar millorant el seu ritme, la seva dicció, la suavitat, amb el convenciment que es coneix el que es toca i que s'ha entès. Caldrà fer petites fluctuacions d'intensitat, marcant les parades pròpies d'aquest gènere. Caldrà diferenciar bé els dos ritmes: el 6x8 estudia'l sense *creuar*, amb els nombres de dalt i sense variar els acords; després l'estudies creuant (fila de nombres seguida) i amb els acords indicats. El 2x4 l'estudies a una veu (la de sobre), i quan et surti immillorable ja assajaràs les dues veus escrites. Toca-la amb l'acompanyament normal de 2x4 (B i A a ritme de corxeres) i després prova de fer el "tot són pops": B i A a la vegada a ritme de tres corxeres i un silenci de corxera, tal com està indicat als dos primers compassos. Caldrà saber-la igual de bé amb la fila de dins que amb la de fora, i tant en l'octava aguda (la de la partitura) com en la greu (començant-la pel botó 3).

CD: Introit, una roda (tema sencer) amb la dreta sola, i una altra amb les dues mans. Contrapunt, i una tercera volta. Contrapunt, i una roda només d'acompanyament.

(curts)
♩ = 100

6 (7) 7 7 7 (7) (7) 6 6 6 (8) (8) (8) 7 (7) 8 (7') (9)

G C D7

(10) (10) (10) (9) (9) 8 8 (7') (9) (7') (9) (7') (8) 1 7 6 (7) 2 7 8 8 7 7

G G

(llargs)
♩ = 100

7 7 7 (8) 8 8 8 9 (10) 7' 8 (8) (8) (8) (7) (7) (7) 7
6 6 6 (7) 7 7 7 7' (7') 6' 7 (7) (7) (7) (6) (6) (6) 6

G etc D7

(8) (8) 8 (10) (9) (7') (8) 7 8 8 7 7 7 (8) 8 8 8 9 (10) (11) 9
(7) (7) 7 (7') (8) (6') (7) 6 7 7 6 6 6 (7) 7 7 7 7 (7') (10) 7'

G

7' 7' 7' 8' (10) 7' 7' 8 7' (7') (8) 7 (7) 1 7 8 8 2 6
6' 6' 6' 7' (7') 6' 6' 7 6' (6') (7) 6 (6) 6 7 7 7

C G D7 G G

(A) Aquests de la capa negra
que ens ensenyen la moral,
més valdria que ensenyessin
la llei del bon federal. (BIS)

(B) Aquí baix a aquesta plana
hi ha un arbre molt ben plantat,
i a cada cap de fulla
hi ha un carlí plantat.

Si n'hi ha algú que digui
mal de la llibertat,
agafeu-li'n i tireu-li'n
quatre bales al cap.

30. La gata i el belitre

Tradicional/**/FMB

Creuarem tota l'estona, ja que el to d'aquesta cançó és el de **la menor**. S'hi han escrit alguns nombres dels dits perquè no agafis vicis de digitació i per si hi ha alguna combinació interessant en la qual no has caigut. Un acompanyament possible seria el de fer tota l'estona el baix més l'acord (els dos a la vegada) al ritme indicat a la línia addicional; prova-ho. La mà esquerra ha de ser breu, que quedi ben bé al seu lloc secundari. L'acord de **re m** es fa amb el baix **re** (1) i l'acord **fa** (8). També pots provar de fer l'acompanyament normal (B-A-B-A a ritme de corxeres) a la segona meitat de la peça.

CD: dues voltes.

♩ = 106

(9) (11) (9) (8') 8' (8') (9) (7') (8) (6') (7) (6') (8) (7') 7' 7' (11)

4 5 **A_m** 3 4 2 3 2 3 2 3 2 **E₇**

(9) (8') 8' (8') (9) (7') (8) (6') (7) (6') (8) (7') 7' 6' 8

A_m **E₇** 2 4

7' 7' 7' 7' (7') (9) (7') (8) (7) 7 1' (7) (7) (8) (7')

C **G₇** **A_m** **E₇** 1 **A_m** 4 3

7' 7' 7' 7' (7') (9) (7') (8) (7) 7 1' (7)

C **G₇** **A_m** **E₇** **A_m**

De la gata i el belitre
jo us diré el que ha passat:
s'ha perdut alguna cosa,
no sé qui l'haurà trobat.
Si serà el gos o bé el gat,
a la nyigo, nyigo, nyigo,
si serà el gos o bé el gat
aquell qui l'haurà trobat.

Ja en respon una senyora:
"Penso que haurà estat el ca;
jo, la gata no l'he vista
ni sentida miolar.
Que si el puc atrapar,
a la nyigo, nyigo, nyigo,
que si el puc atrapar
prou que me la pagarà."

31. Jo en tinc un oncle a l'Havana

Tradicional/**/FMB

Es proposa en aquesta octava per explorar les notes més agudes de la fila de **sol**, però potser queda millor en l'octava de sota; ja la treuràs tu sol. És una cançó molt apta per buscar algunes segones veus, per tocar la melodia junt amb alguns acords, i per fer-hi variacions. L'acompanyament podem fer-lo inicialment com està escrit als dos primers compassos. Si toquem aquesta havanera amb la fila de dins (octava inferior) podem millorar una mica l'esquerra fent, en algun moment, els baixos 3-4-4-1 amb aquest mateix ritme. El pont del final (penúltim compàs) només es fa per acabar o per donar peu als solos.

CD: dues voltes, la segona a dues veus.

$\text{♩} = 58$

8 8 8 8 8 8 7 8 9 9 9 8 8 7' 7'

G B A B A B A etc

(7') 6' 6' 6' 6' 7' 6' 7 7 7 8 7 (7) (7) (6') (8) (6)

D7 C G D7

6 8 8 8 8 7 8 8 9 (10) (11)(11)(11)

G G D7

(11) (9) (10) (10) (10) 9 10 10 10 10 9' 10 (9) (9) (9) (11) 9

G E7 Am7

(10) (10) (10) (9) (10) 9 8 8 8 9 8 8 (2) (2) (8) (8) 7 7 7 (2') (2') (7) (7) 6

D7 G G

Jo en tinc un oncle a l'Havana
que té un ingeni, fillets de Déu,
avui per demà que mori,
massa que tardi, tot serà meu.

I *allavores* partits per aquí,
i *allavores* partits per allà,
i *allavores* la carbonera,
la carbonera també en voldrà.

Mireu noieta, obriu bé els ulls,
deixeu-vos de modes i vanitats,
busqueu-vos un jove que sigui
senzill i pobre, però honrat.

32. Som tres xicots

Tradicional/**/FMB

Interessant melodia que ens permet explorar diverses notes no diatòniques de les tonalitats del nostre acordió. Veuràs que es pot tocar amb la fila de fora, tal com està escrita, i en les dues octaves, i no et faltará cap nota alterada si tens el diatònic definit al començament d'aquest recull. El que passa és que no pots fer l'acord de C; substitueix-lo pel de Am. Hi ha moltes possibilitats de fer segones veus, ja les aniràs traient (a la segona part se'n proposa una) una vegada et surti perfecta a una veu. Recorda que sempre és millor una veu ben posada que dues amb calçador. Prova de tocar-la en la fila de dins, octava inferior; veuràs que es pot tocar perfectament, que tens totes les notes i que, ara sí, podràs fer l'acord de subdominant, el de F. Quan la toquis en aquesta fila de dins, als compassos 29-30-31 i 61-62-63 hauràs de canviar la mà esquerra perquè faci l'acord de G tancant.

CD: una vegada en **sol** i una en **do**, aquesta per l'octava greu, sempre fent dues veus a la B. Després fa una roda d'acompanyament de pasdoble, amb alguns detalls a la mà esquerra, en el mateix to de **do**.

$\text{♩} = 66$

The musical score is written on a single staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked as quarter note = 66. The score consists of 63 measures. Fingerings are indicated by numbers 1-10 in parentheses above the notes. Chords are indicated by letters G, D7, C6, and F below the staff. The piece ends with a double bar line.

Som tres xicots espantats
que no en fem peça a ningú,
estem buscant desesperats
una xicoteta per cadascú,
però com que no en trobem mai cap
patim, patim, patim, patim, patim, patim,
però com que no en trobem mai cap
patim, patim, patim, patim, patim del cap.

Si una xicoteta ens volgués
encara que fos un "fregai"
ja veuríem com tots tres
baixaríem "acera" avall,
però com que no en trobem mai cap
patim, patim, patim, patim, patim, patim,
però com que no en trobem mai cap
patim, patim, patim, patim, patim del cap.

33. Jo sóc el petit vailet

Tradicional/**/FMB

Aquesta cançó de Nadal (has provat "Cap a Betlem van dos minyons"? Recomanable!) ens mostra una altra cara de la tonalitat de **la menor** i del ritme 6x8. Fixa't en els cicles que fa la melodia, segueix les petites frases de la cançó com si fos una sardana curta, accentua-ho. La mà esquerra també pot lluir-se; basa't en l'acompanyament del 6x8, però varia'l de seguida prement només el baix, o el baix i l'acord a la vegada. L'acord de Dm el fem amb el baix de **re** i l'acord de **fa**, els dos alhora. Sinó, també podem fer un altre baix i un altre acord (en aquest cas, potser el G7, encara que generalment hi va molt bé el F) o deixar el baix de **re** i fer imperceptible l'acord de **re major**.

CD: dues vegades, i després una vegada només amb acords, com si acompanyéssim algú que canta.

♩ = 88

(5) (5) (7) (7) 7 6' (7) (8) (7') 7' (8') (9) (7') 7' 6' 8

Jo sóc el pe - tit vai - let can - sa - det de tant ca - mí vinc amb

7' 7' 7' 8 6' 8 7' 8 (8) (7) 7 1' (7) (5) (5)

el meu ga - ia - det per veu - re l'in - fant di - ví. Xar - ram -

(7) (7) (7) (7) (6') (8) (6') (7) (8) (7') 7' 7' 7' 7' 8' (8') 7' 6' 8

pim xar - ram - pim xar - ram - pi - a xar - ram - pim xar - ram - pim xar - ram - pó xar - ram -

(9) (9) (9) (9) (7') (8) 8 8 7' 8 (8) (7) 7 1' (7)

pim que Jo - sep i Ma - ri - a te - nen un pe - tit mi - nyó.

Jo sóc el petit vailet
cansadet de tant camí,
vinc amb el meu gaiadet
per veure l'infant diví.

*Xarrampim xarrampim xarrampia
xarrampim xarrampim xarrampó
xarrampim que Josep i Maria
tenen un petit minyó.*

He portat la carmanyola
tota plena de vi blanc
i una llarga llangonissa
per Jesús, el bell infant.

Si portés jo més recapte
també seria per vós,
heus aquí el gaiat que porto
que és de cirerer d'arboç.

34. La cançó del lladre

Tradicional/**/FMB

Aquesta cançó també la devem tenir de fa moltes generacions al cap, i només això ja és un bon motiu per assajar-la amb el diatònic. Com sempre fem, caldrà treballar la dreta fins que ens surti bonica com la mateixa cançó, i caldrà fer-la sense creuar. Després investigarem com creuar per respectar els acords, tal com diu la tabulatura, i vigilarem de fer una esquerra que faci d'acompanyament delicat. Amb l'esquerra pots fer uns compassos a ritme d'havanera, pots fer baix i acord a ritme de corxeres i, com passa molt en les cançons, pots fer baix i acord a la vegada i així aconseguir un coixí harmònic que amb prou feines marca el ritme.

CD: dues voltes, la primera amb un coixí d'acords, la segona amb ritme com d'havanera.

♩ = 63

4' 5 3' 5 4' (4') 5' (5') (6') (8) (7') (6') (8)

C Em F G7

(5') 5' (8) (6') (7) 5' (5') (4') (3') (5) (4')

C Am Dm

6 7 6 4' 5 4' 5 3' (8) (6') (5') 5' (5') (4')

G C Am

(3') (5) (4') 6 7 6 4' 5 4' 5 3'

Dm G C

Quan jo n'era petitet
festejava i presumia,
espartenya blanca al
peu
i mocador a la falsa.

Adéu, clavell morenet!
adéu, estrella del dia!

I ara que en só grandet,
m'he posat a mala vida,
Me'n só posat a robar,
ofici de cada dia.

Vaig robar un traginer
que venia de la fira;
li prenguí tots els diners,
i la mostra que duia.

Quan he tingut prou diners
he robat també una nina:
l'he robada amb falsedat,
dient que m'hi casaria.

La culpa no la tinc jo
ni ella tampoc la tenia,
jo m'hi volia casar
i sos pares no ho volien.

La justícia me n'ha pres
i a presó fosca em duia,
la justícia me n'ha pres
i em farà pagar amb la vida.

35. L'estaca

L. Llach/**/FMB

Deliciosa de tocar amb el diatònic, i imprescindible en el repertori de qualsevol acordionista d'aquí i d'altres parts del món. Inicialment l'acompanyem com un vals, però després a molts trossos podem posar baix i acord a la vegada fent notes llargues. Així, el Dm el podem fer amb el baix de **re** i l'acord de F. Hi ha algunes segones veus que surten fent terceres per sobre de la nota de la melodia, prova de treure-les.

CD: dues voltes, amb ornaments i segones veus.

L'avi Siset em parlava
de bon matí al portal
mentre en el sol esperàvem
i els carros vèiem passar .
Siset, que no veus l'estaca
a on estem tots lligats?
Si no podem desfer-la
mai no podrem caminar!

**Si estirem tots ella caurà
i molt de temps no pot durar
segur que tomba, tomba, tomba,
ben corcada deu ser ja.
Si jo l'estiro fort per aquí
i tu l'estires fort per allà,
segur que tomba, tomba, tomba,
i ens podrem alliberar!**

Però ja fa molt temps ja!
Les mans se'm van escorçant!
I quan la força se me'n va
ella és més ampla i més gran.
Ben cert sé que està podrida,
però és que, Siset, pesa tant!
Que a cops la força m'oblida,
tornem a dir el teu cant:

36. Ai, nena, si vols venir

Popular/**/FMB

Ah, la rumba! Encara més que mai l'hem de tocar amb ritme i estil amb la mà dreta abans de pensar en l'acompanyament. Toca-la lenta (tens la indicació del metrònom) i busca l'aire "rumbero". Per a la mà esquerra es dóna aquesta base:

B A B

Caldrà anar posant algun baix de més i caldrà fer adaptacions i variacions per evitar que soni massa quadrada. Com menys esquerra i més al lloc, millor.

Prova-la en la tonalitat de sol; tindràs tota una altra sèrie de possibilitats amb cada una de les mans.

CD: dues voltes més una roda d'acompanyament de rumba amb les dues mans.

♩ = 100

5' 7' 7' 8 7' 8 6' 7' 7' 7' 8 7' 8' (8') (7') 5'

C 3 4 1 3 4 1 3 4 1 **G7** 3 4 1

8' 8' 8' (9') (8') 8' (7') (6') (7') 8' (8') 7' 6' 5' 7' 7' 8 7' 8

1 3 4 1 2 2 1 3 4 1 3 4 1

6' 7' 7' 7' 7' (8') 8' (9') (9') (9') (8') (7') (8') (9') 8' 6' 7' 8'

3 4 1 **C7** 3 4 **D** **E** **F** 7 8 5 7 8 5 **C** etc

(8') (7') 8' 6' (9') (9') (8') (7') (8') (9') 8' 6' 7' 8' (8') (7') 8' 6'

G7 **F** **C** **G7** **C**

(9') (8') 8' 7' 7' (8') (8') (8') 7' (8') 8' (9') (8') 8' 7' 7' (8') (8') (8') 7' (7') 6'

F **C** **G7** **C** **F** **C** **G7** **C**

Ai, nena, si vols venir al camp a collir maduixes
vigila que quan t'ajupis se't veuran les cuixes,
ai, nena, si vols venir al camp a collir fesols
buscarem un bon racó per a poder estar sols,

AI, MARTÍ, QUINA ANGÚNIA EM FAS VENIR
AI, MERCÈ, JO QUE HI VAIG DE BONA FE

Ai, nena, si vols venir al camp a collir patates
pendrem una mica el sol darrere d'unes mates,
ai, nena, si vols venir al camp a collir cigrons,
per cada cigró que cullis jo t'ompliré de petons.

AI, MARTÍ, QUINA ANGÚNIA EM FAS VENIR
AI, MERCÈ, JO QUE HI VAIG DE BONA FE

Ai, nena, si vols venir al camp a collir cireres
vigila després ta mare dirà que fas ulleres,
ai nena si vols venir al camp a collir raïm,
si és nena li direm Rosa i si és nen Joaquim,

AI, MARTÍ, ARA SÍ QUE VULL VENIR
AI, MERCÈ, ARA HI VAS DE MALA FE

37. Roseret de roses blanques

Tradicional/**/FMB

Cançons com aquesta menorquina, tan senzilles i entranyables, ens permeten tocar i escoltar-nos, i aprendre a jutjar si el que sona ens agrada. Es pot tocar en les dues files, i en dues octaves, sobretot amb la fila de fora, que és com està escrita. L'acompanyament és el de 6x8, però en algun moment podem allargar el primer baix del compàs i després fer dos acords:

Quan ja li hagi tret molta música tocant-la a una veu, quan et surti dolça i delicada, amb una esquerra modesta i al seu lloc, que sàpiga recolzar a la dreta, llavors estudia-la a dues veus tal com posa la partitura. Després fas les dues veus per l'octava greu, i finalment l'adaptes a dues veus per la fila de dins.

Observa que també hi ha escrits, a sota la partitura, els nombres dels dits de la mà que es recomana fer servir.

CD: tres voltes, la segona i tercera a dues veus.

Roseret de roses blanques
qui ens ho havia de dir
tan amics com érem antes
que ara haguéssim de renyir.

Si hem renyit per poca cosa
Rosereta del cor meu
si hem renyit per poca cosa
tu fes es teu, jo faré es meu.

Si la mar tornava tinta
ses muntanyes paper fi
t'escriuria una carteta
de l'amor que em fas patir.

38. La balanguera

J. Alcover, A. Vives/**/FMB

Una cançó tan important i solemne s'ha de tocar lenta i amb una mà esquerra cuidada. És útil tocar només el baix, sobretot en els acords de Em o Bm (en aquest darrer cas podem tocar el baix **re**). Caldrà estudiar bé com acompanyar-la amb les dues mans (llavors sí que podrem fer tots els acords!) i caldrà estudiar-la també en to de **do**.

CD: dues voltes, la primera amb acompanyament només de baixos, la segona amb acompanyament com de ritme 3x4.

♩. = 66

5 (5) (6) 6 6 (7) (7) 6' 6' 7 (7) 6 7 7 6' 6' (7') (7') (9) (10)

2 2 G D7 2 C Em C D7 4 5

9 9 7' 7' 8 8 6 (7) 7 8 8 7 6 (7) 5 (5) (6)

4 Em C G Em D7

6 6 (7) (7) 6' 6' 7 (7) 6 7 7 6' 6' (7') (7') (9) (10)

G D7 C Em C D7

9 9 7' 7' 8 8 7 6' 8 7' 7' (7') (6') 6 8 6' 7

Em C G 2 4 3 C D7 2 G 4 2 3

(7) (6') (8) (6') (7) (6) (3') (7') (8) (6') (7) (6') (8) (6') (7') (7') (9) (10)

D7 2 4 2 3 2 2

9 9 6' 6' 8 8 7 6' 8 7' 7' (7') (6') 6

Em C G C D7 G

1. La balanguera misteriosa,
com una aranya d'art subtil,
buida que buida sa filosa,
de nostra vida trau el fil.
Com una parca bé cavil·la
teixint la tela per demà.
**La balanguera fila, fila,
la balanguera filarà.**
De la infantesa que s'enfila
de la vellúria que se'n va.
**La balanguera fila, fila,
la balanguera filarà.**

2. Girant l'ullada cap enrere,
guaita les ombres de l'avior,
i de la nova primavera
sap on s'amaga la llavor.
Sap que la soca més s'enfila
com més endins pot arrelar.
**La balanguera fila, fila,
la balanguera filarà.**
De la infantesa que s'enfila
de la vellúria que se'n va.
**La balanguera fila, fila,
la balanguera filarà.**

3. Quan la parella va de noces,
ja veu i compta sos minyons.
Veu com davallen a les fosses,
els que ara viuen d'il·lusions,
els que a la plaça de la vila
surten a riure i a cantar.
**La balanguera fila, fila,
la balanguera filarà.**

4. Bellugant l'espí el fil cabdella
i de la pàtria la visió
fa bategar son cor de vella
sota la sarja del gipó

dins la profunda nit tranquil·la
destria l'aurora que vindrà.
**La balanguera fila, fila,
la balanguera filarà.**

5. De tradicions i d'esperances
tix la senyera pel jovent
com qui fa un vel de nuviàncies
amb cabelleres d'or i argent.
De la infantesa que s'enfila,
de la vellúria que se'n va.
**La balanguera fila, fila,
la balanguera filarà.**

39. Els segadors

Himne nacional de Catalunya/**/FMB

La melodia és aquesta, no hi ha dubte, però l'harmonia (l'acompanyament amb acords) pot variar segons qui la interpreti. Aquí l'hem adaptat al nostre 8 baixos, i la podem tocar sense problemes. A la mà esquerra va molt bé fer baix i acord a la vegada amb notes llargues.

El problema és que per cantar no va bé aquest to; va millor el de Em. Si no tenim un acordió en D/G (molt recomanable per cantar, i llavors ja sonaria en Em) podem adaptar-nos i tocar-la amb el nostre G/C i en Em. Això és el que hi ha escrit a la segona partitura. L'acord de B7 (**si-re#-fa#-la**) no el tenim ni a la dreta ni a l'esquerra. A la dreta podem fer-lo incomplet (**si-fa#-la**) i a l'esquerra, si toquem sols, li podem posar un baix de **re**. L'acord de Em no el tenim a l'esquerra, pots tocar el baix sol o, si t'agrada, tocar el baix de E i l'acord de G. Cal estudiar-la en els dos tons i, de passada, cal pensar en el to de Em; podrem descobrir tota una altra manera de tocar si ens hi endinsem.

CD: dues vegades la melodia i dues voltes d'acompanyament en to de **la menor**. Una darrera volta d'acompanyament en to de **mi menor**.

7 (6') (8) (7') 7 6' (7) (8) (7') 7' 7' 8' 7' (7') 6' 6' 8

Am E7 Am C G C

(9) (8) 7 6' (7') (6') (8) (7') (8') 7' 8 7 6' (7) (7) (7) (7)

Am E7 Dm G7 E7 Am

(7) 7' 7' 7' (8') (8') (8') (9) (7') (9) 7 6' (7) (7) (7) (7)

C F Dm E7 Am

Catalunya triomfant,
tornarà a ser rica i plena!
Endarrere aquesta gent
tan ufana i tan superba!

Ara és l'hora, segadors!
Ara és hora d'estar alerta!
Per quan vingui un altre juny
esmolem ben bé les eines!

Bon cop de falç!
Bon cop de falç
defensors de la terra!
Bon cop de falç!

Que tremoli l'enemic
en veient la nostra ensenya:
com fem caure espigues d'or,
quan convé seguem cadenes!

4' (6) 6 (7) (6) 6 4' 6 (7) 7 7 (7') (6') (7) 6 6 (7) 7 6' (6) 6

Em B7 Em G D7 G Em B7

(7) (6) 6 (7) (8) (6') (7) (6) 6 4' 4' 4' 4' 4' 7 7 7 6' 6' 6' 7 (7) (6') (6) 6 4' 4' 4'

Am D7 B7 Em G C Am B7Em

40. Que tinguem sort

L. Llach/**/FMB

Cal intentar tocar aquesta (i alguna altra) cançó d'en Lluís Llach. Es proposa amb la fila de dins perquè va millor per cantar, però pots investigar les diferents possibilitats que ofereix el fet de tocar-la amb la fila de fora. A la segona part es proposa una segona veu per sota, però primer cal saber-la bé amb una sola veu.

A la mà esquerra els acords de Dm i Em els haurem de dissimular només tocant el baix o fent:

Dm: baix de **re** i acord de F a la vegada

Em: baix de **mi** i acord de G a la vegada

Va molt bé fer un acompanyament basat a tocar el baix i l'acord junts, a un ritme variat basat en negres o blanca-negra-negra, sempre ben suau i evitant que sigui monòton.

CD: dues voltes; l'acompanyament és com de rumba lenta.

Si em dius adéu,
vull que el dia sigui net i clar,
que cap ocell
trenqui l'harmonia del seu cant.
Que tinguis sort
i que trobis el que t'ha mancat en mi.

Si em dius "et vull",
que el sol faci el dia molt més llarg,
i així robar
temps als temps d'un rellotge aturat.
Que tinguem sort,
que trobem tot el que ens va mancar ahir.

**I així pren, i així pren tot el fruit que et pugui donar
el camí que poc a poc escrius per demà.
Que demà, que demà mancarà el fruit de cada pas,
per això malgrat la boira, cal caminar.**

Si véns amb mi,
no demanis un camí planer,
ni estels d'argent,
ni un demà ple de promeses, sols
un poc de sort,
i que la vida ens doni un camí ben llarg.

Nivell 3

MAJOR DIFICULTAT

L'acompanyament de les cançons

L'acordió és un instrument harmònic, dels que no només poden fer una melodia, sinó que poden fer acords (tres notes o més a la vegada). Això vol dir que, normalment, la seva funció, quan es toqui amb algun instrument melòdic (violí, flabiol, etc.) o quan ens acompanyem a nosaltres si cantem, serà la de fer acompanyament. O sigui, que farà acords amb la mà dreta, inicialment en el moment en què fa els acords la mà esquerra. Però de seguida veuràs que pots fer moltes més coses amb la dreta! Figures rítmiques més elaborades, inversions o canvis de notes dins un mateix acord, arpegis (acords tocats una nota darrere l'altra), etc. És tot un món, el de l'acompanyament, interessantíssim i que cal conèixer i practicar amb o sense l'instrument a qui acompanyem.

Per aprendre a acompanyar (i a fer variacions i solos!) cal que tinguem molt ben apresos els acords de la mà dreta, que la mà hi pugui anar directa sense mirar el teclat. Un mateix acord el podem fer de diferents maneres (amb diferents botons), però al començament és millor aprendre's una o dues maneres de tocar-los i practicar-los amb les melodies més senzilles que coneguis. A continuació tens escrita la manera de com fer inicialment els acords més usats.

Fixa't que són els mateixos que els de la mà esquerra, i que són sempre el de TÒNICA, DOMINANT i SUBDOMINANT dels tres tons en què ens acostumem a moure.

DO	4' 6'	o 4' 6' 7'	o 4' 5' 6'
SOL7	(4')(6')	o (4')(6')(7')	
FA	(4')(7)(8)		
SOL	6 7 8		
RE7	(6)(7)(8)	o (6)(7)(7')	o (3')(6)(7)(8)
LA m	(5)(7)(8)		
MI7	4' 1' 7	o 4' 1' 7 8	
RE m	(4')(5')(7')		

En el cas del re m, com que no el tenim a l'esquerra, podem fer fa en el seu lloc o, segons en quines ocasions, fer el baix de re al mateix temps que l'acord de fa. Per poder tocar en altres tons i per poder practicar altres acords com els que se citen a continuació, caldrà estudiar quines notes alterades tenim als primers botons del teclat. Amb la botonera recomanada podem fer-los tots.

DO7	4' 2' 6' 7'
SOL m	6 2' 8
LA	(5)(7)(2)
DO m	5' 6' 2
FA m	(4')(1')(8')
SI b	(2')(4')(7')
MI m	4' 5' 7
SI7	(6)(6')(7)
SI m	(6)(6')(7)
FA#	(6)(7)(8)
DOmaj7	4' 5' 6' 7

41. Fum, fum, fum

Tradicional/***/FMB

Aquesta cançó de Nadal és imprescindible, però també n'hi ha d'altres recomanables de nivell *** ("Allà dalt de la muntanya" i "Nit de vetlla", per exemple). Les cançons en to menor cal aprendre-les en Am, però a l'hora d'acompanyar algú que canti potser caldrà saber-les en algun altre to. Per cantar el "Fum, fum, fum" ens anirà millor el to de Dm, i aleshores els seus acords seran:

Dm | Dm A7 | Dm A7 | Dm || F C7 | F C7 | F C7 | F | Gm | A7 | Dm | A7 Dm A7 | Dm||

La partitura que hi ha escrita, en to de **la menor**, és la que cal aprendre. Se suggereix un acompanyament amb baix i acord a la vegada, a ritme de negres, respectant, però, l'acompanyament normal (B-A-B-A a ritme de corxeres) al tros que anem fent C G7 | C G7 | C G7 |

CD: Una volta normal, una altra d'acompanyament (les dues en **la menor**, i una tercera volta d'acompanyament en to de **re menor**).

♩ = 110 (7) (1') (7) (8) (6') (7) 1' 4' (7) 1' (7) (7) 5' 5'

Am El vint - i - cinc de de - sem - bre fum, fum, fum! fum! Ha nas -

6' 6' (6') (6') 6' 6' (6') (6') 6' 6' (6') (6') 6' (6') (8) (7') (8) (6') (7)

C cut un mi - nyo - net ros i blan - quet ros i blan - quet, fill de la ver - ge Ma -

1' 4' (7) 1' (7) (8) (6') (7) 1' 4' (7) 1' (7) 5' 5' (7)

E7 ri - a, n'és nat en u - na es - ta - blia, fum, fum, fum! Ha nas - fum!

El vint-i-cinc de desembre
FUM, FUM, FUM!
ha nascut un minyonet
ros i blanquet, ros i blanquet
fill de la verge Maria
n'és nat en una establia
FUM, FUM, FUM!

Allà dalt de la muntanya
FUM, FUM, FUM!
si n'hi han dos pastorets
abrigadets, abrigadets,
amb la pell i la samarra
mengen ous i butifarra
FUM, FUM, FUM!

Qui en dirà més gran mentida
FUM, FUM, FUM!
ja en respon el majoral
amb gran cabal, amb gran cabal
-Jo en faré deu mil camades
amb un salt totes plegades
FUM, FUM, FUM!

Déu ens doni santes festes
FUM, FUM, FUM!
faci fred, faci calor
i molt millor, i molt millor,
fent-ne de Jesús memòria
perquè ens pugui dar la glòria
FUM, FUM, FUM!

42. Les caramelles

C.Perez/J.Misterio/***/FMB

En aquesta cançó-pasdobles on surt retratat un acordionista, ens trobem amb el pas d'un mateix to menor a un de major. Com que el fragment en menor és molt breu, el farem fàcilment en **sol menor**. Després ve un tros que ens és impossible de tocar i acompanyar amb els acords de B7 i Em. Si la toquem nosaltres sols caldrà dissimular aguantant com puguem els baixos de A i de E o, simplement, adaptem l'harmonia al que tenim en el nostre acordió; si hi ha algú altre que fa la melodia i som sols a acompanyar, també podem fer un bon paper encara que no fem exactament els acords que estan indicats. Si hi ha alguna guitarra o algun baix que fa aquesta harmonia de la partitura, llavors hem d'anar amb compte i fer exactament el que està escrit.

CD: dues voltes, amb llicència per fer-hi una introducció, per resoldre com pugui l'acompanyament, i per posar-hi ornaments i segones veus.

♩ = 120

The musical score is written in G minor (one flat) and then changes to G major (one sharp). It consists of seven staves of music. The chords indicated are Gm, D7, G, B7, Em, Am, and G. The fingerings are indicated by numbers 1-8 and primes (') above the notes. The tempo is marked as ♩ = 120. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

1. Al cel brillaven milers d'estrelles, / era de Pasqua
l'hermosa nit, / al vent llençaven les caramelles /
cançons alegres entre el brogit. / Quan el meu nòvio, /
que era el solista / de l'Aliança del Poble Nou, /
serio lluita / sa veu d'artista, / estava el barri ple com
un ou. / I jo escoltava des del balcó /
les dolces notes d'eixa cançó:

**Per tu, tan sols per tu xamosa nina, / d'amor
ardent el meu cor sent un goig diví, / que és
gran l'estimació que a mi em domina, / ja ho
comprendràs quan estaràs soleta amb mi.**

2. Quan acabaren les caramelles, / va haver-hi un xàfec
d'aplaudiments / i les guarnides i altres cistelles /
quedaren plenes en pocs moments. / Vaig dur ous frescos /
dotzena i mitja, i un be i un ànec al meu xicot, / mentre
li deia / plena de ditxa: / veus si t'estimo que t'ho donc tot./
Petons anava tirant-li jo / i ell em cantava amb molta il·lusió:

3. El segon dia de Pasqua anaren / a Badalona a menjar-se el be /
i al tornar al vespre / tots ells passaren / formats com sorges pel
meu carrer. / Amb grans forquilles / a molts se'ls veia / el meu
tocava l'acordió / i fent-me el murri / l'ullet, em deia: tot el que
vulguis et toco jo, / i així cantava molt dolçament / fent filigranes
amb l'instrument.

43. Maria Mercè

Pomada/***/FMB

Costa una mica de trobar el ritme i la manera de fer sonar aquests temes rumberos o llatinoamericans, al marge del fet que la melodia és per ser cantada. No cal dir que primer s'ha de tocar a una veu, a una mà, i que ha de caminar per ella sola, a un *tempo* lent, buscant que tingui clar els batecs, però posant-hi tot d'anticipacions. Després s'hi va afegint una esquerra sòbria, que tampoc és cosa fàcil; ens basarem a fer B-A-B-A o B-A-A a ritme ♩, intentant donar més força al baix perquè camini.

Quan ja la sapiguem, tornem a escoltar el CD per veure com la toca el nostre amic del diatònic, que l'aire i tot de detalls importants són impossibles de reflectir en una partitura.

CD: dues voltes al seu aire, que la cançó és seva; a la segona volta, al tros del tema, hi fa només l'acompanyament.

♩=92

intro (10) (10) (10) (9) (7') (8) 7 8 7 8 7' 8 7' 9 (10)
(7') (7') (7') (8) (6') (7) 6 7 6 6' 7 6' 7'

(D7) G C D7

(10) (10) (10) (9) (7') (8) 7 8 7 8 7' 7' 7' (7') (8) 1 7 2 7
(7') (7') (7') (8) (6') (7) 6 7 6 6' 6' 6' (6') (7) 6 6 5 (6) (7)

G C D7 G G

tema (7') (7') (7') (7') (7') (7') (8) 7' 6' 6' 6' 6' 6' 7 8 7 7 7 7 7 (7) (8) (7) (3') (6) (7)
(6) (6) (6) (6) (6) (6) (6) 6' 5' 5' 5' 5' 5' 7 6 6 6 6 6 (6) (7) (6)

D7 C G D7

(7') (7') (7') (7') (7') (7') (8) 7' 6' 6' 6' 6' 6' 7 7 7 1 5 (6) (7) 2
(6) (6') (6') (6') (6') (6') (6) 6' 5' 5' 5' 5' 5' 6 6 6

C G

tornada (10) (9) (7') (8) 7 8 7 7' 8 7' 9 (10)
(7') (8) (6') (7) 6 7 6 6' 7 6' 7'

D7 G C D7

(10) (9) (7') (8) 7 8 7 7' 7' (7') (8) 7
(7') (8) (6') (7) 6 7 6 6' 6' (6') (7) 6

G C D7 G

Si no vols fer una feina de vuit hores,
però t'has gastat la pasta en les sabates noves
i si el que cobres, misèria i companyia,
això sí és de pobres.
Si no volem invertir la nostra vida
en passi de rutina, engany i aspirina
i preferim menjar pipes al carrer
celebrar-ho amb la cosina.

**Ai Maria Mercè, Mercedites,
i ara què hem de fer,
hauriem de vendre la casa
i anar de lloguer.
Ai Maria Mercè, Mercedites,
anem a ballar,
que la missa a mi no m'agrada
i no puc menjar pa.**

Tant si és la feina com si són els estudis
no podem decidir-nos ni especialitzar-nos,
però tant se val, què farem d'aquí enllà,
no podran classificar-nos.
Fa un moment ha petat la "canyeria",
el lampista ha vingut, ha dit que ho arreglaria,
però ens hem trobat i hem anat a fer un vermut,
jo he pensat, quina alegria!

44. Llevantina

V. Bou/***/FMB

Valdria la pena escoltar i conèixer bé aquesta sardana en la versió normal de cobla. Després ens podem atrevir a fer-ne una modesta síntesi per a diatònic. Estan indicades, sota del pentagrama, algunes dinàmiques (f=fort / p=piano, fluix / mf=mezzo forte, una mica fort) i tot d'orientacions sobre l'acompanyament. En el 6x8 toquem baix i acord l'un darrere l'altre, i al 2x4 acostumem a fer la negra i les dues corxeres tocant el baix i l'acord junts. Si hi posa "--", senyal que no toquem l'esquerra. Hi ha alguna petita segona veu que reforça la melodia o que imita l'arranjament de la cobla.

CD: dos curts i dos llargs.

♩. =108

curts

6 7 8 9 (10) (9) 9 (10) 8 (9) (10) (9) 8 7 7 7 7 7 6 7 8 9 (10) (9) 9

f G etc.

(10) 8 (9) (10) (9) 8 7 7 7 7 e 7 6 7 8 (9) (10) (9) (10) (9) (10) (9) (10) (9) 7 8 8 8 8

D7 G

8 6 (7) 7 (8) (7') (8) (7') (8) (8) (7) (6') (7) 6 6 7 8 (9) 9 (9) 9

D7 G -- -- *f*

9 (9) 9 (10) 8 (10) (9) 8 (9) (10) (9) (10) (9) 8 7 7 8

etc

7 8 (7') (7) 6 6 7 8 (9) (9) 9 10 (7') 9 6 7 8

f D7 G

llargs

9 7 7 8 8 (10) (9) (9) (9) (9) 8 7 7 7 7 7 7 7 8 8 (9) (8) (8) (7) (6') (7)

G etc D7 G

6 7 7 7 7 7 7 7 8 8 (10) (9) (9) (9) (10) 8 (9) (9) (10) 8 7 7 7 7 8 7 8 7

G *mf* D7 G

(7) (7) (7) (6') (7) 6 8 7 8 (9) (9) 8 8 7 8 8 (9) (9) 8 8 7 8 7 8 7'

D7 p G -- -- p etc

Llevantina

Continuació

52 (9) (10) 7 8 7' (10) 10 (11) 9 (9) (10) (9) (10) (7) (8) (7')

G D7 Am

59 (7) (8) (9) (7) (8) (7') (9) (11) 9 (10) (9) (10) 8 7 8

D7 G

66 (6') (7) (8) (7') (7) 6 7 6 (5) (6) 5 7

D7 G D7 G

73 8 7 (7) (8) 8 (7) 6 7 6 (5) (6) 5

D7 G D7

80 6 9 9 (10) 8 9 9 (10) 8 (10) (9) 8 7 etc.

G

87 8 (9) (8) (7) (6') (8) (7') (9) (10) 8 7' (10) (9) (8) (7) (6') (8) (7') (7') (6')

D7 G D7

94 (7) 6 9 9 7' 8' 8' (11) 10 10 10 10 (11) (11) 9

G C f G p

102 (9) (10) (11) (11) (11) 9 9 (10) 8 7 7 8 8 (9) (9) 8 (7') (8) (7) (6')

D7 G D7 etc.

110 (8) (7') (9) (10) 8 7' 10 10 10 (11) (11) 9 (9) (10) (11) (11) (11) 9 9 (10)

G ff D7

117 8 7 6 7 (8) 7 (7) (8) (9) (9) (11) (7') 1 9 2 9

G D ff D7 G G

Llevantina

Una donzella de la costa de Llevant,
a l'abrandar-se la llum clara de l'horitzó,
sentia en somnis les paraules de l'aimant
que va deixar-la sola i trista de dolor.

Ai! On és el meu amor,
que no el tinc en la mirada?
Què s'ha fet del jurament
i l'encís de ses paraules?
Ai! Amor, per què has fugit de mi?

Confia en les paraules que jo et dic,
-li deia l'estimat encès d'amor-;
el món el veig amb tu molt més bonic,
molt més bonic.
El vull, aimada, vora el cor!

Escolta, bonica:
tu ets la donzelleta més aimada;
escolta, bonica:
tu no seràs de mi mai oblidada.

No oblidis tu,
no oblidis tu l'amor més constant.
No oblidis tu,
no oblidis tu l'amor pur i sant.

Llevantina! Llevantina!
et seré sempre fidel
i els meus ulls veuran un cel
revivint el goig de pau divina.
Llevantina! Creu en mi!

La donzella enamorada
resta trista tota sola,
perquè es veu abandonada
de l'aimant i es desconsola.

I vençuda d'enyorança
per calmar el seu sofrir,
prefereix sense esperança
morir!

(Lletra: J. Serracant i R. Rivera)

45. El meu avi

J. Ortega/***/FMB

Quan un tema en to menor passa al mateix to però major (molt típic de les havaneres i els tangos), haurem de trampejar bastants problemes: notes alterades i, sobretot, acords a la mà esquerra que no tenim. L'adaptació en Cm/C d'aquesta havanera tan coneguda ens durà el problema d'haver de "dissimular" a l'esquerra l'acord de Cm que no tenim. En algun moment podem ajudar-nos amb el baix de sol, que a més reforça el ritme d'havanera:

 (baixos) do sol do sol|do

CD: dues voltes d'interpretació lliure (és a dir, sense seguir estrictament la partitura).

$\text{♩} = 63$

Chords indicated in the score: Cm, G7, Cm, C7, Fm, Cm, G, G7, C, F, C, G7, Cm, and (G7).

El meu avi va anar a Cuba a bordo del Català,
el millor barco de guerra de la flota d'ultramar.
El timoner i el nostramo i catorze mariners
eren nascuts a Calella, eren nascuts a Palafugell.

Quan el Català sortia a la mar
els nois de Calella feien un cremat
mans a la guitarra solien cantar, solien cantar
Visca Catalunya! Visca el Català!

Arribaren temps de guerres, de perfidies i traïcions
i en el mar de les Antilles retronaren els canons.
Els mariners de Calella -i el meu avi al mig de tots-
varen morir a coberta, varen morir al peu del canó.

Quan el Català sortia a la mar
cridava el meu avi: apa, nois, que és tard!
Però els valents de bordo no varen tornar, no varen tornar,
tingueren la culpa els americans!

46. Tio Canya

Al Tall/***/FMB

Cançó també imprescindible que combina un to major amb el mateix to menor. Tindrem problemes, però es poden solucionar. Es proposa en G/Gm, tot i que per cantar potser sigui millor en C/Cm. Si vols cantar-la, aconsellable i admirable, primer aprèn-la bé amb l'acordió, de memòria, tal com està escrita. Després fes només l'acompanyament imaginant algú que canta. Finalment prova d'anar-la cantant i anar-te fent tu mateix l'acompanyament amb acords a l'esquerra i a la dreta.

CD: una petita introducció i dues voltes, una amb la melodia i una altra d'acompanyament.

♩ = 124

8 8 8 6' 6 6' 8 8 7' (7') (9) (7') (8) 6' 7 7' 7' 8 6' 7 (7) (6) (3')

G D7 G C D7

(8) (8) (8) (6') (7) (6') (8) (8) (7') (9) (7') (7) (6') (8) 6' 7 6' 7 6' (7) 7 6 (6) (5) (3')

G C D7

(3') (5) (6) 6 (7) (2') (8) (8) (7') (7') (8) (2') (7) 2' 6 2' 8 6' 2' (7) 6 (7) (6) (6) (7)

Gm D7

(8) (2') (7) (8) 2' 6 (6) 6 (7) 2' 6' 8 2 2 (8') (8') 2 8 6' 8 2' 8

Gm Cm (F) Gm

2 2 8 6' 2' (8) (7) (8) (7') (7') (8) (2') (8) (7) 6

D7 Gm

8 8 8 6' 7 6' 8 8 7' (7') (9) (7') (8) 6' 7 7' 7' 8 6' 7 (7) (6) (3') (8) (8) (8) (6') (7) (6')

G D7 G C D7

(8) (8) (7') (9) (7') (7) (6') (8) 6' 7 6' 7 6' (7) 7 6 (6) (5) (3')

G C D7

(3') (5) (6) 6 (7) (2') (8) (8) (8) (7') 2 2 (7') (8) (7') (8) (7) (2') (8) (8) (2') (8) (7')

(D7)

♩ = 74

7 6' 8 8 6' 8 7' 8 8 7' (7') (8) (7) (7') 6' 7

G_B A A B A A etc. D7 G

7 6' 8 8 6' 8 7' 8 8 7' (7') (8) (7) (7') 6' 7 7 6'

D7 G

8 8 6' 8 7' 8 8 7' (7') (8) (8) (7') 6' 7 7 6'

D7 G

8 8 6' 8 7' 8 8 7' (7') (8) (8) (7') 6' 7

D7 G

Tio Canya

En la Pobla hi ha un vell
que li diuen Tio Canya:
porta gorra i brusa negra,
i una faixa morellana.

Tres voltes només va anar
el Tio Canya a València:
primer en entrar en quintes
i al casar-se amb sa femella.

La tercera va jurar
de no tornar a xafar-la,
que a un home que ve del poble
ningú fa baixar la cara.

Set vegades va fer cua
en presentar uns papers
per no saber expressar-se
en llengua de forasters.

Aguantà totes les burles,
les paraules agrejades,
i a la Pobla va tornar.

**Tio Canya, tio Canya,
no tens les claus de ta casa:
posa-li un forrellat nou
o et farà fum la teulada.**

Tio Canya tingué un fill
que li diuen tio Canya,
porta gorra i brusa negra
i una faixa morellana.

Bé recorda el tio Canya
quan varen portar-lo a escola:
set anys, la cara ben neta,
ull oberts, camisa nova.

Però molt més va obrir els ulls
el xiquet del tio Canya
quan va sentir aquell mestre
parlant de manera estranya.

Cada dia que passava
anava encollint els muscles
per por a què el senyor mestre
li fera alguna pregunta.

Aguantà càstigs i renyes
sens gosar obrir la boca
i l'escola va odiar.

**Tio Canya, tio Canya,
no tens les claus de ta casa:
posa-li un forrellat nou
o et farà fum la teulada**

Cròniques del carrer diuen
d'uns nets que té el tio Canya
que són metges a València,
professors i gent lletrada.

Quan a estiu vénen al poble,
visiten el tio Canya
i el pobre vell se'ls escolta
parlant llengua castellana.

Però cròniques més noves
expliquen que el tio Canya
ja compta amb besnéts molt joves
que alegren la seua cara.

Mai parlen en castellà
com han après dels seus pares,
sinó com la gent del poble,
la llengua del tio Canya.

Reviscola tio Canya,
amb gaiato si et fa falta,
que a València has de tornar.

**Tio Canya, tio Canya,
no tens les claus de ta casa:
posa-li un forrellat nou
o et farà fum la teulada**

Vicent Torrent / Al Tall

47. El llop de mar

R. Carreras/***/FMB

Quan una cançó, com fan molt sovint les havaneres i els tangos, passa d'un to menor al mateix to major, tindrem alguns problemes. Normalment tocarem amb **sol menor** i **sol major**, evitant tocar l'acord de l'esquerra en els **sol m** i **do m**. A vegades, com en aquest cas, també podríem tocar el tema en **do menor/major** o en **la menor/major**. Fes un acord de Gm amb la dreta abans de començar, per situar-te, i toca-la tal com està escrita. S'han posat algunes idees de segones veus i petits acompanyaments típics d'havanera per fer amb la

mà dreta. La mà esquerra es basa en el dibuix B A B A

CD: dues voltes, la segona només d'acompanyament.

♩ = 60

Amb setanta anys a l'esquena,
la pipa sempre a flor de llavi,
contemplant la nit serena,
vora la mar s'hi passeja un avi.
Tota la vida lluitant amb les ones,
amb son bastó caminant a l'atzar,
contemplant la nit serena
es passeja un llop de mar.

"Quan el temporal i la tramuntana
inflaven les veles del vell bergantí
jo ben aferrat al pal de messana
cridava ben fort: el mar és per mi!"
Ara que ja és vell i al vespre no marxa,
ja no va a la pesca, ja no té companys,
només va a passeig i enyora la xarxa,
camina feixuc pel pes de tants anys.

48. El tango de la punyalada

Popular/***/FMB

Els tangos molt sovint fan aquest pas d'un to major al mateix to menor, i a vegades va prou bé intentar-los en els tons de **la menor** (Am) i **la major** (A), com en aquest cas. Altres vegades pot ser millor Gm/G. En el cas que toquem en A haurem d'evitar tant com puguem de tocar l'acord de Am amb l'esquerra, i sovint podem reforçar la melodia amb alguna nota (sobretot el **do#**) de l'acord de A amb la mà dreta.

CD: una volta normal i una altra d'acompanyament.

♩ = 112

The musical score is written for a single melodic line. It begins in the key of Bb major (one flat) and changes to the key of F# major (two sharps) in the fifth staff. Chords are indicated below the staff: Am, E7, A7, Dm, F, E, A, D, E7, Dm, Am, E7, Am. Fingerings are indicated by numbers in parentheses above the notes. The tempo is marked as ♩ = 112.

1. L'orquestra de La Punyalada
tocava un tango dolç i fi,
un jorn que al "globus" vaig anar
per ballar i poder-me divertir.
Em vaig fer amic amb una nena
guapa i rossa com un fil d'or,
i en veure-la tan encisera
tot seguit vaig declarar-li el meu amor.

Mentre aquell tango ballàvem
amb frases dolces com la mel
vaig procurar fer-la meva,
ella em jurà ser fidel.
La ra la ra la ra la ra...

2. I a l'arribar l'altre diumenge
la vaig anar a buscar
i a dintre els banys de Sant Elm
nostres passos vàrem encaminar.
Allà a laombra d'una penya
contemplàvem el mar intens,
nostres llavis van ajuntar-se
i tot seguit vam perdre el coneixement.

Ella que es torna tota roja
i jo més vermell que un pebrot,
i per més que ho intentéssim
cap podia dir-se un mot.
Però la nena més refeta
s'aixeca i baixet em diu:
"Anem que el sol se'n va a la posta
i som molt lluny de Sant Feliu"

3. Al cap d'unes quantes setmanes
aquella nena em va deixar
i jo recordo el jorn aquell
que apenas si podia caminar.
En vaig anar un quant temps amb croses
siguent la burla de la gent
que de baix en baix tots murmuraven:
"li ve d'un tango que li ha anat molt malament"

Des de llavors quan sento música
me ve una mica de tristor,
perquè recordo aquell tango
causa de ma perdició.
No voldria que cap més rossa
em tornés a carregar els neulers:
"fora tangos i romanços,
ja no vull ballar mai més"

49. El cant dels ocells

Tradicional/***/FMB

Potser tenies ganes de provar-la, aquesta. Es pot tocar, en efecte, però, a part que caldrà estudiar-la força fins que surti ben dolça, també caldrà dissimular algun canvi d'octava necessari per poder tocar-la sencera, amb les corresponents notes alterades. T'ajudaran a aconseguir dissimular el canvi d'octava aquestes miques de segones veus escrites. La mà esquerra també hi ajudarà; es recomana fer baix+acord a la vegada (o baix sol), deixant moments en què no toqui, per exemple als dos primers compassos, o quan la direcció de la manxa ens impedeixi de fer l'acord apropiat.

CD: una volta en **la menor** i una en **re menor**. L'enregistrament fa unes frases més breus; voluntàriament se salta els compassos 3, 9, 12 i 19 de cada una de les dues partitures.

Resulta que aquesta cançó la podem tocar en Re menor, i aleshores no cal fer cap canvi d'octava. I segurament anirà millor aquest to si algú la canta. Haurem d'espavilar-nos per fer una esquerra interessant (els baixos els tenim tots, als acords podem acostar-nos-hi o completar-los amb la dreta) i podem fer moltes coses si la nostra funció és d'acompanyament. El to menor del diatònic de dues files és el de Am, però les tonalitats de Dm, Em, Gm i Cm són altres possibilitats a les quals podem acostar-nos amb relativa facilitat.

2. I l'àgila imperial
va pels aires volant,
cantant amb melodia,
dient: -Jesús és nat
per treure'ns del pecat
i dar-nos alegria.

3. Cantava el rossinyol:
-Hermós és com un sol,
brillant com una estrella.
La cotxa i el bitxac
festegen al manyac
i a sa mare donzella.

4. Cantava la perdiu:
-Me'n vaig a fer el niu
dins d'aquella establia
per a veure l'infant
com està tremolant
en braços de Maria.

5. La garça, griva i gaig
diuen: -Ja ve el maig.
Respon la cadenera:
-Tot arbre reverdeix,
tota planta floreix
com si fos primavera.

50. Bona nit

Els Pets/***/FMB

La dificultat de reproduir amb el diatònic determinades cançons actuals moltes vegades rau més en la manera de tocar que no pas en la línia melòdica o en l'harmonia del tema en si. Aquesta cançó n'és un exemple: senzilla, amb només quatre acords, però difícil d'aconseguir tocar-la i que quedi bonica només amb el diatònic. Caldrà fer molt convençuda la melodia, omplir-la amb altres notes i reforçar el ritme i els acords també amb la dreta. Caldrà anar buscant les cançons que t'agradin i que siguin més aptes, o que es facin interessants a base del treball d'interpretació acurat de cadascú.

CD: una vegada la partitura sencera.

♩=84
intro. 6 7 8 7 (6) 7 8 7 (5) (7) (8) (7) (3') (6) (8) (6') (7) 6 7 8 7 (6) 7 8 7 (5) (7) (8) (7) (3') (6) (8) (6') (7)

1
(G) (Bm) (C) (D7) 3 8 6' 7

5
G Em Am D7 G Em Am D7

9
G Em Am D7 G Em Am D7

Vi - ne_a - qui sé que_es - tas can - sa - da_els ulls se't fan pe - tits
Po - sa_el cap a la me - va fal - da_i deix la me - va mà es - pol - sar_els fan - tas - mes que,t'a -

13
G Em Am D7 Am D7

len - ta - ment i calla que_és molt tard i_ha_a - rri - bat l'ho - ra de dor - mir dorm tran - quil - la_i di - gue'm
moï - nen i t'es - pan - ten tan - ca_els ulls que jo_et vi - gi - lo des d'a - qui

17
G Em Am D7 G Em Am D7

bo - na nit deix que_et por - ti_en bra - ços fins al llit, jeu ben a la vo - ra

21
G Em Am D7

saps que no_es - tàs so - la men - tre_et dic a cau d'o - re - lla bo - na nit

24
G Em Am D7 G Em Am D7

Al bal - có la llu - na t'es - guar - da_i sé que_et fa un pe - tó res no té_im - por - tan - cia

28
G Em Am D7 G Em Am D7

32
G Em Am D7

fins de - mà_a trenc d'al - ba quan de sob - te t'a - ca - ro - ni la cla - ror

de S a O
i salta

EL DIATÒNIC HA TOCAT SEMPRE ELS BALLABLES DE L'ÈPOCA, però, sobretot, ha tocat el que el músic tenia al cap. Cada sonador d'aquest instrument tradicional es busca la vida, algunes vegades intentant tocar temes llunyans trets d'internet, oblidant precioses melodies que es tenen aquí al costat i que s'han anat cantant i tocant des de temps immemorials. Per un bon aprenentatge és bo començar tocant tonades que prèviament es coneixin, que se sàpiga quin aire tenen, que es puguin reproduir amb fidelitat. Aquest primer recull (50 cançons o *cantabiles*, totes ben conegudes, ordenades per dificultat ascendent, amb els números dels botons pels qui no saben solfa, i amb la referència imprescindible de la seva gravació) serà un bon ajut pels qui accepten el repte d'abraçar aquest instrument.

Francesc Marimon i Busqué (Barcelona, 1955) aprengué a tocar el diatònic de forma autodidacta basant-se en el repertori que tocava amb la gralla. Estudià solfeig i harmonia a la desapareguda Escola de música del barri de La Ribera, als locals que ocupava la sala Zeleste, al carrer de l'Argenteria de Barcelona. Conegué els avis del Pirineu i al Sr. Joan Vilanó i Matamoros, de Premià de Mar, que li ensenyà a tocar amb sentiment i a estimar la cultura del seu poble. Feu els primers cursets de diatònic a Arsèguel, publicà el *Mètode d'acordió diatònic* i ha estat professor durant deu anys a l'Aula de música tradicional. Coordina les Danses a la Plaça del Rei que es fan els divendres de la primavera i la tardor a aquesta plaça de Barcelona.